NATIONAL LIBRARY OF CANADA
Collection Development Branch
395 Wellington Str. Order sect.
Ottawa, Ont.
K1A ON4

„Meie Elu" toimetus ja talitus Eesti Majas, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6 Canada ⊕ Tel. 466-0951
Tellimiste ja kuulutuste vastuvõtmine igal tööp., kl. 9 h.-5 p.l., esmasp. ja neljap. kl. 9 h.-8 õ. Laup. kl. 9 h.-1 p.l.
Tellimishinnad: Kanadas: 1 a. $24.00, 6 k. $13.00, 3 k. $8.50. USA-sse: 1 a. $26.00, 6 k. $14.00, 3 k. 9.00. Ülemeremaadesse: 1 a. $30.00, 6 k. $16.00, 3 k. $10.00. Kiripostilisa Kanadas: 1 a. $14.50, 6 k. $7.25. Kiri ja lennupostilisa USA-sse 1 a. $16.50, 6 k. $8.25. Lennupostilisa ülemeremaadesse: 1 a. $32.75, 6 k. $16.38.
Üksiknumber —.50¢.
Kuulutushinnad: 1 toll ühel veerul: esiküljel $3.75, tekstis $3.50, kuulutuste küljel $3.25.

National Library
Bibliotheque Nationale
OCT 23 1979
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

Meie Elu

EESTLASTE AJALEHT PAGULUSES

Second Class Mail Registration No. 1354.

„OUR LIFE" — „MEIE ELU" — Estonian Weekly. Published by Estonian Publishing Co. Toronto Ltd., Estonian House, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. Canada. M4K 2R6 ⊕ Tel. 466-0951

— ☆ —

Toimetajad: H. Rebane ja S. Veidenbaum.
Toimetaja New Yorgis B. Parming, 473 Luhmann Dr., New Milford, N.J., USA. Tel. (201) 262-0773

— ☆ —

„MEIE ELU" väljaandjaks on Eesti Kirjastus Kanadas.
Asut. A. Weileri algatusel 1950.

Nr. 41 (1548) 1979 | NELJAPAEVAL, 11. OKTOOBRIL — THURSDAY, OCTOBER 11 | XXX aastakäik

RAHVUSVAHELINE KARAVAN LÕHENEMAS

Pärast käesoleva aasta Rahvusvahelist Karavani, milles Toronto etnilised grupid esinesid 50-ne paviljoniga, hakkasid püsivalt liikuma jutud karavani korraldamisest osavõtnud rahvusgruppide seas, et Karavani direktor, Leon Kossar peaks lõpetama käitumise, nagu oleks Karavan tema isiklik ettevõte ja hakkama andma rahvusgruppidele lähemat informatsiooni Karavani rahalise läbikäigu kohta. Mitmed rahvusgrupid on avaldanud selle juures soovi, et neil peaks olema suurem kaasarääkimise õigus, kuidas Karavani korraldada. Seni on seda teinud L. Kossar oma lähemate abilistega.

Rahvusgruppe häirib eriti L. Kossari nõue, et iga osavõttev rahvusgrupp peab maksma Karavanist osavõtuks registreerimisel $500. Selle raha kasutamise kohta ei ole antud seni mingit informatsiooni. Teiseks neid häirib kontrakti klausel, mille kohaselt direktoril on õigus nelja päeva etteütlemisega paviljon sulgeda, kui tema seda vajaliseks peab. Samuti on irriteeriv klausel „ükski paviljon ei või rääkida (anda informatsiooni) ajakirjandusele ilma tema (direktori) loata.

Möödunud nädalal oli Toronto Raekojas, linnanõunik (alderman) Tony O'Donohue juures kümmekonna etnilise grupi esindajad. Nad

avaldasid O'Donohue juuresolekul rahulolematust, et L. Kossariga ei ole seni saavutatud mingit kokkulepet

ja kui seda ei saavutata lähemal ajal, siis kavatsetakse tuleval aastal Karavani korraldamiseks moodustada uus Karavani juhatus, etniliste gruppide esindajate poolt.

Läti, Shveitsi, Kreeka, Araabia ja Küprose esindajad selle juures seletasid, et nad on juba moodustanud juhtiva komitee — Etniliste Kultuuripärandi Ühingu" (The Ethnic Heritage Association) ja taotlevad ühist strateegiat, et saada suuremat õigust kaasarääkimiseks Karavani korraldamisel. Kui see tulemusi ei anna, siis nad lahkuvad Karavanist. Nendega otseselt ei ühinenud Mehhiko, Hispaania, Welsh'i ja Tshehhi rahvusgruppide esindajad, kuid mainisid, et Kossariga mitte saades kokkulepet, ka nemad võivad Karavanist eemale jääda.

Juhtiva komitee esimees Godwin Hildenbrand (Shveits) ja sekretär Ed Kalvins (Läti) olid oma sõnavõttudes väga resoluutsed ja avaldasid arvamist, et etnilised grupid peaks avaldama L. Kossarile ühist survet, et ta oma diktaatorlikust seisukohast Karavani juhtimisel loobuks ja annaks suurema õiguse kaasarääkimiseks paviljonide esindajatele.

Eestlaste osas Tallinna paviljoni korraldajaks on Eestlaste Kesknõukogu Kanadas ja tema esindajaks L. Kossari juures Avo Kittask.

Ta ei olnud nende paviljonide esindajate seas, kes viibisid linnanõunik T. O'Donohue juures.

EKN büroost saadud informatsiooni kohaselt EKN ei poolda eestlaste eemalejäämist Karavanist,

kuna Karavan on heaks võimaluseks eesti kultuuripärandi tutvustamiseks laiematele hulkadele ja koos

(Järg lk. 3)

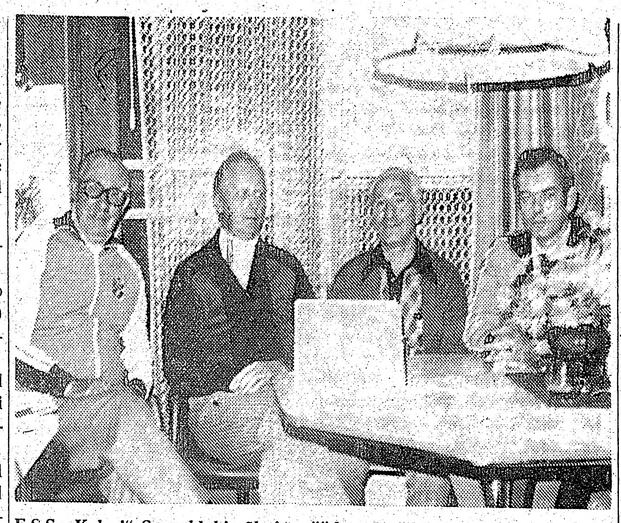

E.S.S. „Kalevi" Suusaklubi sõlmis möödunud nädalal kokkuleppe maa-ala kasutamiseks Moonstonis. Vasakult: H. Raigna, B. Stanaitis (omanik), V. Sadul ja A. Oiling läbirääkimisi pidamas. (Lähemalt lhk. 4).

Piiskop Raudsepal südameatakk

Ööl vastu pühapäeva tabas piiskop Karl Raudsepa südameatakk Sudburys, kuhu ta oli sõitnud jumalateenistust pidama kohalikus eesti koguduses. Ta viidi haiglasse, kus paigutati hapnikutelki. Tõenäolikult piiskop jääb haiglasse kauemaks ajaks ja mõne kuu kestel ei saa täita ametikohustusi.

Pühapäeva hommikul helistati Sudburyst abipraost Tõnis Nõmmikule Torontosse, kes sõitis kl. 8 paigu sinna. Õp. Nõmmiku aset täitis jumalateenistusel Jakobi koguduses ja Royal Beachis Hans Kivi ja Toronto rootsi koguduses õp. Andres Taul.

Piiskopp ei soovinud, et tema haigestumisest avalikult teatatakse enne kui on saadud informeerida tema perekonna liikmeid. Nii eespalvetes kirikutes mõeldi „ühele vaimulikule", piiskopi nime nimetamata.

Pühapäeva õhtul kl. 4 paigu saadi ühendus Montrealis piiskopi tütrega, kes sõitis Karl Raudsepa koju Jordan'i, Ontarios, et informeerida piiskopi abikaasat, kes on südamehaige.

EESTI ABISTAMISE KOMITEE
PUHKEKODU EHITAMISE INFORMATSIOONI
KOOSOLEK
toimub neljapäeval, 18. oktoobril 1979 algusega
kell 5 p.l. Toronto Eesti Majas, 958 Broadview Ave.
Asjahuvilistele osavõtt soovitav.
EAK JUHATUS

AKADEEMILINE KODU KORRALDAB
MARDIPEO
Reedel, 19. oktoobril 1979 Tartu College'is.
ESIMENE AUHIND $100.00

Eesti Invaliide Toetav Naisring Torontos
MOENÄITUS
Mängib G. Iltali orkester.
KOHVILAUD ☆ LOTERII
Pühapäeval, 28. oktoobril kell 3 p.l. Toronto Eesti Majas
Piletite ettetellimine tel. 282-5883 ja 694-4237.

MAALID SUURTES VARIATSIOONIDES
KAI KÄÄRID'i 8. iseseisev
KUNSTINÄITUS
Toronto Eesti Maja väikeses saalis.
Avatud laupäeval, 27. oktoobril kl. 9 hom.—kl. 10 õ.
pühapäeval, 28. oktoobril kl. 10 hom.—kl. 9 õ.

Reedel, 26. oktoobril kell 8 õ. Eesti Majas
EESTLASTE KESKNÕUKOGU KANADAS
TULUÕHTU
EKN rahvusliku töö toetamiseks
MUUSIKALINE KAVA AVO KITTASKI KORRALDUSEL
Tantsuks mängib Georg Iltali orkester
Külmlaud. Osavõtumaks $20.— isikult.
Reservatsioonid osavõtuks EKN büroos, tel. 465-2219.

Kanada parlament avati

Teisipäeval avati Kanada parlament, kus suurimaks erakonnaks on konservatiivid peaminister Joe Clarki juhtimisel. Opositsioonipartei on liberaalid, kellede liideriks on endine peaminister Pierre Trudeau. See on esimene konservatiivide valitsus 16 aasta jooksul Kanadas ja ligi viis kuud ilma parlamendita valitsedes sattus juba vastuoludesse mitmete valimiseelsete lubaduste mitte täitmise pärast.

Parlamendi kokkuastumise eelõhtul peaminister tegi muudatuse oma kabinetis andes senisele sotsiaalprogrammide ministrile Howard Grafftey'le teaduste ja tehnoloogia ministri portfelli. Samuti määras ta konservatiivide hulgast 22 parlamendisekretäri ministritele, missuguseid ametkohti ta opositsioonis olles ei pooldanud.

„THE SCANDINAVIAN-CANADIAN CLUB OF TORONTO" korraldab
RAHVUSVAHELISE ÕHTU
laupäeval, 13. oktoobril 1979
Toronto Eesti Majas, 958 Broadview Ave. Toronto
algusega kell 8 õhtul
Pääse — liikmed $4.00 ja külalised $6.00
Pääsmega kaasub prii kohvi, viinisaiad ja soome kohvisai.
Tantsuks mängib „Mikey Soboni Orkester"
ÜLLATUSRIKAS EESKAVA!
VÕILEIVAD ☆ BAAR

EKKT
XXIV AASTANÄITUS
21. OKT.—28. OKT. 1979. A.
Peetri kiriku näitustesaales, pühapäeviti 2.—10., neljap., reede ja laupäev 6.—10. õhtul. Mt. Pleasant Rd.—Roehampton Ave. (Eglinton E. lähedal)
Avab härra HARALD TEDER

MULKIDE SELTSKONDLIK
KOOSVIIBIMINE
koos õhtusöögiga
pühap., 4. nov. kell 3 p.l Tartu College'is, 310 Bloor St. W.
Eeskava: MULGI TALU LÄBI AEGADE
SÕNALIS-MUUSIKALINE PÕIMIK
Piletite ettetellimine hiljemalt 29. okt.:
Elmar Silm — tel. 741-7994, Optikaäri Jaan Ratas — tel. 465-6251
KÕIK TERE TULEMAST! MULKIDE SELTS

TORONTO EESTI MEESKOORI
BALL
laupäeval, 3. novembril kell 7 õhtul HOLIDAY INN'is
Eglinton Ave. E. ja Don Valley Pkwy.
Õhtusöök veiniga,
esineb lauluansambel ja meeskoor
Laudade tellimine:
Eik Järvi tel. 485-2838 ja M. Leemet tel. 463-2440

Toronto Eesti Seltsi 30. AASTAPÄEVA PIDU
20. oktoobril 1979 algusega kell 19.00 Toronto Eesti Majas, 958 Broadview Ave.
Eeskava — AVO KITTASK EINELAUD — BAAR Tantsuks mängib G. Iltali orkester.
Pääsmete hind $6.00. Laudade ettetellimine T.E.S. juhatusliikmete kaudu: hr. A. Veedla tel. 757-7763, pr. L. Pajur tel. 698-1160 ja neljapäeva õhtuti Toronto Eesti Majas.

TÜLI KUUBA PÄRAST

Nõukogude Liidu 3000-meheline võitlusüksus Kuubal on väikene jõud, kuid selle pärast on palju kära. Juba paar nädalat on president Carter, välisminister Vance, rida senaatoreid ja poliitikuid ning lõpuks ka nõukogude saadik Dobrynin ning välisminister Gromõko pidevates kokkusaamistes. USA soovib nõukogude üksusest Kuubal lahti saada, nõukogud kinnitavad, et need on seal olnud juba 17 aastat. Selles tohuvabohus on ainult Castrol õige juhus endareklaamiks.

Asi on nii tähtsaks puhutud, et president ilmus kõnega rahva ette ja ähvardab vastuabinõusid tarvitusele võtta, kui venelased saarelt ei lahku. Vastuabinõude all mõtles president USA relvajõudude pidevat lähedalolekut revolutsioonilisele Kuubale koos nõukogude jälgimisega ka mujal maailmas, kus nad püüdlevad sekkuda.

On arusaadav, et N. Liidu ülbusel puuduvad piirid ja nende hulka kuulub ka 3000 relvastatud mehe olemasolu Kuubal. Kuid enne kui ähvardada USA relvajõu demonstratsiooniga Kariibi piirkonnas, peaks president teadma, milliseks kujuneb tema aktsioon, kui venelased tema nõuded ignoreerivad või koguni uusi transporte Kuubale saadavad. Kas läheb vene transportide torpedeerimiseks või vaatavad ameeriklased ainult toimuvat pealt?

Enam efektiivne kui USA relvajõu olemasolu Kuuba piirkonnas on SALT II leppe ratifitseerimise peatamine kuni Nõukogude Liit mõistma hakkab, et Washingtonil on tõsi taga. Kuid Washingtonil on ka teisi vahendeid varuks, et Nõukogude Liitu korrale kutsuda. Nendeks vahenditeks on majanduslikud vahekorrad, USA vili, tehnilised tellimised, tehnoloogia vahetus ja eriti Ameerika kreeditidid, mille abil Nõukogude Liit end rikastada tahab.

3000 nõukogude meest Kuubal ei moodusta mingit jõudu, mis ähvardaks USA-d. Tõsisemaks muutub küsimus siis, kui hakkavad Kuubale tekkima moodsamad rünnakrelvad, mille käsitamist venelased hakkavad õpetama. Kui juhtub see, siis seisab maailm jällekordselt tõsise kriisi lävel, nagu 1963. aastal, mil president Kennedy sundis Hrustshevi vene missilid Kuubalt koristama. Samasuguse konfrontatsiooni loomine nüüd, 3000 nõukogude sõjaväelase olemasolles Kuubal, tundub enneaegne.

Kahjuks hindavad USA poliitikud SALT II lepet sedavõrd oluliseks, et seda ei soovita vahetada olukorra klaarimise vastu Kuubal. Kuuba olukord võib nüüd aegaolles selgineda iseenesest kui venelased saavad seda teha prestiizhi kaotamata. Teiseks võib seoses Kuubaga kerkida teisi ja hoopis tõsisemaid vastolusid ja selleks juhuks on Washingtonil tarvis tagavaraks ultimatiivseid seisukohti. Kuid kolmandaks SALT II lepe, kas allakirjutatult või allakirjutamata on tükk tühist paberit eriti sellepärast, et teiseks osaliseks on Nõukogude Liit.

SALT II leppe ratifitseerimine võib kujuneda USA-le koguni „rahustavaks unerohuks" ajal, mil N. Liidu relvastus endiselt käib. Ning lõpuks võib USA administratsioon kord ka ise leida, et jõutasakaalu huvides N. Liiduga, on SALT II otseseks piduriks, kui tekib kiire tarvidus ka USA relvajõu paisutamiseks.

Järjekordne olukord Kuubal näitab uuesti, et N. Liit ei ole usaldatav leppeosaline ja ka majanduslike vahekordade arendamine temaga on N. Liidu poliitiliste püüdluste otseseks toetamiseks. Majanduslikud vahekorrad venelastega, mis baseeruvad eelisolukorrale ja lõpmata krediitidele, ei rikasta USA-d ega tema elanikkonda. Sest produktsioonikulud ja kasumid, maksab kas USA rahvas maksude näol või riiklike laenude abil, mis kunagi uuesti peab tasuma rahvas.

Nõukogude Liidu poliitiline aktiivsus pärast Teist Maailmasõda on praktiliselt olnud sõda tuha all, mis võib kord viia sinna, kus maailm seisab kolmanda maailmasõja ees.

-V.

Tiibklaverid — Pianiinod
Petrof, Bluthner, Forster, j.t.
Uued ja renoveeritud.
Kitarrid, akordionid ja teised.
MUUSIKARIISTAD
Parandus. Üürimine.

REMENY
house of music Ltd.
Ont. — Tel. 363-1966, 363-2750
553 Queen St. W., Toronto M5V 2B6,

AKTUAALSEL TEEMAL

PAAVSTI RAHU JA INIMÕIGUSTE MISSIOON

Poola rahvusest Paavst Johan Paul II viibis ühes tänapäeva maailma verisemas rahutuste koldes, Iirimaal, kus ta apelleeris IRA, salajase Põhja-Iirimaa vabastamise armee poole ja palus neid oma relvad maha panna ja lõpetada vägivalda ja verevalamist. Paavsti poolt peetud messidel oli ligemale pool Iiri rahvast, tal oli suur mõju eriti noortele katoliiklastele, kuid IRA teatas, et ta jätkab verevalamist. Ta viibis kuus päeva Ameerika Ühendriikides, kus ta esines Liitunud Rahvaste Organisatsiooni üldkogu ees ja manitses 117 riigi diplomaate relvi maha panema, rahupidama, inimõigusi austama ja ebaõiglust kaotama. Oma esinemistes USA katoliiklastele ta kutsus üles austama usulisi tõekspidamisi, kiriku eeskirju ja reegleid ning pidama au sees abielu.

Vaatamata sellele, et Iirimaal johutu suured rahvamassid tulid igale poole, kus paavst viibis ja eriti noored katoliiklased olid paavstist ja tema esinemisest vaimustatud ning teda austati kui pooljumalat ei ole loota, et IRA terroristid omi relvi maha paneks. Selles konfliktis on jõud ja tegurid, mis ei hooli paavstist ja tema manitsustest.

Inglismaa on protestantlik maa. Iiri vabariik lõunas on katoliiklik. Põhja-Iirimaal aga on enamuses mittekatoliiklased, protestandid. Võitlus käib juba aastaid selle pärast, et katoliiklik vähemus taotleb, et Põhja-Iirimaa liituks katoliikliku Iiri vabariigiga. Seda ei soovi aga Põhja-Iirimaa mittekatoliiklik enamus, sest neil ei ole siis seal enam mingit tulevikku. Inglise sõdurid on Põhja-Iirimaal, et kaitsta sealseid mittekatoliiklasi IRA salajase armee terroristide vastu. Mitututhat inimest on saanud juba surma selles terroris. Põletatakse ehitisi, mõrvatakse sõdureid ja kõige viimati langes IRA terroristide ohvriks krahv E. Mountbatten, tema sugulasi ja grupp inglise sõdureid.

IRA terroriste toetavad rikkad iirlased USA-s ja mujal ning varustavad relvadega Palestiina terroristid, Liibüa diktaator kol. Kadaffi ning Moskva. Kuid paavsti ristikäik aitab selleks kaasa, et poolehoid IRA terroristidele rahva hulgas väheneb.

Paavsti missioon Ameerika Ühendriikides oli vähe erinev. Ta apelleeris Liitunud Rahvaste Organisatsiooni täiskogule ja manitses neid pidama rahu. Pange maha relvad ja lõpetage sõjad. Ei kunagi enam ühtegi sõda. Austage inimõigusi ja kaotage ebaõiglus oma riikides.

....Viimati esines Liitunud Rahvaste täiskogu ees 14 aastat tagasi paavst Paul. Seekordses Liitunud Rahvaste Organisatsioonis on 117-ne riigi diplomaadid. Paavsti apelli oli kuulamas üle 2000 nende maailmariikide esindajat. Seal on kristlasi, kuid seal on ka muhameedlasi, hindusid, budaususlisi, juute, ateiste, kommuniste, kes kõik kuulasid paavsti apelli ja manitsusi. Ükski LRO komitee ei pidanud oma koosolekuid sel päeval. Kuid vaevalt paavsti manitsustel on mingit pöördelist mõju LRO konfliktidele ja lahkhelidele, sest ta ise vältis otseselt puudutamast oma kõnes kommunistlikke riike. Kuigi taotles Lähis-Ida tülikoldes rahu ja koostööd.

Kuid paavsti suurem ristikäik USA kuues linnas oli määratud USA katoliiklastele, keda on 25% kogu rahvast. Iseloomulik on, et viimased 20 tundi, kui ta viibis enne lahkumist Iirimaal sadas ja sadu, halb, külm ja vihmane ilm tervitas paavsti ka siis kui ta Bostonis lennukist maha astus ja traditsiooni järgi suudles USA maapinda.

Paavsti oli Bostoni lennuväljal tervitamas Ameerika Ühendriikide esimene leedi Rosalyn Carter. Kuid teda tervitasid soojalt ka senaator Edward Kennedy ja isegi J. F. Kennedy lesk Jackie Kennedy-Onassis, kes on USA katoliiklased. Kennedy'd on iiri päritoluga ja toetavad IRA terroriste.

Kõikjal kuhu paavst iganes läks tervitasid teda USA-s suured rahvamassid ja eriti palju noori oli nende hulgas näha. Kõik nad olid vaimustatud 59-aastasest poola päritoluga paavstist, kes rääkis slaavi aktsendiga ingliskeelt. Kuid vaatamata sellele sai ta luua rahvaga head kontakti.

New Yorgis olles paavsti mootorkaad läbistas kõige vaesemad ja mahajäänumad linnaosad Harlemis ja Lõuna-Bronxis. Kus on palju tühje ja lagunenud majasid, palju tühje platse ning kus elavad peamiselt vaesed mustad, töötud ja kuritegudega tegelevad tüübid.

Oma esinemistes mitmes kohas New Yorgis, Philadelphias, Chicagos ja mujal paavst kutsus üles rahvast venhalikult üksteist armastama. Ta manitses aitama vaeseid ja kaotama ebaõiglust, arendama inimõigusi ja elama kristlikul kombel. Kuid tal oli ka palju ütelda kiriku kohta. Ta ütles, et kirik on täielikult vastu naissoost preestritele. Sellel ei ole midagi tegemist inimõigustega, sest Jumal ise on määranud, et preestriks ja jumalasõna kuulutajaks võivad olla ainult mehed. Ta oli ka täielikult selle vastu, et preestrid abielluvad. Ta esines tänapäeva maailma moraalse juhina.

Ta nõudis, et kooselu mehe ja naise vahel ning seksuaalsed vahekorrad on lubatud ainult kiriklikus abielus olles. Ta mõistis hukka abielulahutusi ja uimastusainete tarvitamist.

Kõigele vaatamata oli paavstil rahvamassidele USA-s suur mõju.

AJK

MIDA EESTIS ARVATAKSE „AMEERIKA HÄÄLEST"

„Ameerika Hääle" eestikeelseid saateid kuulatakse kodumaal ikka veel kaunis usinalt, kuigi intelligentsi esindajad on neis sügavasti pettunud. Tudengid kuulavad juhuslikult: ehk seekord on midagi huvitavat Eestist. Ja taas loobutakse. Noored muigavad vanamoodsa saadete vormi üle. On nad ju harjunud Soome raadio ja Rootsi ringhäälingu hoopis huvitavamalt ülesehitatud saadetega. Ka Eesti raadio üritab anda järjest enam saateid, mis oma vormilt meenutavad Lääne-Euroopa paremat taset. Sellepärast jääb AH 50-aastatesse ulatuv vorm tihti võõraks ning ka igavaks tänapäeva eesti noortele.

Üldine pahameel valitseb eesti uudiste vähesuse üle, kuna okupeeritud Eesti on maa, kus isegi tallinlased ei tea sageli, mis on sündinud Tartus ja vastupidi. Kodueestlased usuvad, et Läänes teatakse kõike. Sellepärast eriline nördimus, kuna sündmustest Eestis ei räägita. Psühholoogiliselt on väga halvasti mõjunud see, kui tõesti midagi põrutavat on toimunud ja kõik püüavad siis agaralt mitu päeva järjest jänki-raadiot kuulata ja ometi mitte midagi „ei tule".

Psühholoogiliselt on eestlaste meeleolu ja toonust tõstnud isegi kaudsed vihjed toidupuudusele

ja teistele olukorda iseloomustavatele arengutele — „nad siiski teavad, kuidas meil siin on, nad ei unusta meid!" Seniste teadete kasinust arvestades tuleks arvata, et AH eestikeelsete saadete tegijad on vähe kodus psühholoogia alal.

Senini liiguvad Eestis ringi jutud, mida KGB on agaralt levitanud, et Riho Mesilane olevat Saksamaal autodega surnuks muljutud „karistuseks". Vähesed on juhtunud kõnealust noormeest kuulama Vabadusraadiost. Ei suudeta uskuda, et seal esinejaks on olnud ikka Mesilane. „Aga miks AH pole teatanud, et ta elus on?" Teadlikumad on vaid imestanud, miks pole leitud võimalusi isegi kõrvallauses mainida, et Riho Mesilane on elu ja tervise juures.

Rahvas on olnud pahane ka Asta Türneri pikkadest heietamistest, mille puhul tihti lõpetatakse sedakorda onu Sami kuulamine, „kuna sealt niikuinii enam midagi ei tule". Ka pikad majandusülevaated on loetud igavate kilda kuuluvaiks. Mäletan, kuidas üks pikk heietav mittemidagiütlev reportaazh eestlaste lasteaiast USA-s pahandas isegi kannatlikke inimesi.

„Ameerika Häälest" soovitakse kuulata vastukaaluks Eesti raadio propagandale

ja ilukõnele seda, kuidas asjad maailmas, USA-s ja Eestis on vaadatuna Vabast Maailmast. Et seda rolli nõnda halvasti täidetakse, teeb inimeste meele lihtsalt kurvaks.

Mõnevõrra elevust tekitasid Aarand Roosi ja Tarmo Sepa saated, mida eelistasid eriti kuulata noored. Aarand Roosi usuvested ning lood UFO-dest ja muust põnevast andsid kauaks kõneainet. Nende emotsionaalsete saatelõikude mõjul arutlesid töömehed lõunatunnil tihti maailmaasju. Kuulsin ise Tartus üht sovhoosi parteijuhti väitmas, et tuleb ka ikka rohkem Ameerika raadiot kuulata, muidu ei oskagi töömehele vastu vaielda, ja siis võib veel õigus tollele jääda.

Väga efektiivselt on mõjunud saateteemade etteteatamine. Nii kuulasid dissidentide arhiivi Leningradi KGB kätte langemisest kõnelevat lõiku ka need, kes tavaliselt üldse Ameerika Häält ei kuulagi, aga eelnevad jutud põnevast teemast tegid oma töö. Rohkem kuulatakse raadiot ka keeruliste rahvusvaheliste olukordade puhul (Hiina kallaletung Vietnamile jne.).

Teadustajatest on eriti meeldiva mulje jätnud

kodueestlastele Tarmo Sepp, Ive Patrasson. Intelligentse ja kultuursena mõjub ka Ilmar Mikiver. Asjaliku ja tõsisena on kõitnud kuulajaid Jaak Teelahkme.

Meeldivaks tähelepanuavalduseks on arvatud uudissõnade usin pruukimine — „nad on meie keele arenguga kursis ja aktsepteerivad seda!".

Ilmar Külvet esineb küll soojalt ja meeldivalt, kuid ei taheta rahul olla tema ülevaadetega pagulaslehtedest. Leitakse, et enamus teateist on väheütlevad. Vähesed on huvitatud üksikasjadest, kuidas eestlaste krevetipüügilaevale sisse sõideti ja kuidas see äri õitseb. Põhiliselt tahetakse teada väliseestlaste suurtest kultuurisündmustest, raamatutest ja elust kodumaal (tegelikust olukorrast kolhoosis, kõrgkoolides, majanduses jne.). Soovitakse, et laupäeval ja pühapäeval pärast uudiseid käsitletaks peamiselt olukordi Eestis, ja kommenteerides ja intervjuudes. Praegune aeg olevat liialt lühike ja jutt küllalt pealispindne.

Soovitakse kuulda põrandaalusest kultuurielust ja väljavõtteid samizdatist,

mida tutvustatud pagulasperioodikas.

Leidub ka isikuid (Mart Niklus, Enn Tarto ja paljud teised, kelle nimesid ei tahaks mainida), kes leiavad, et „Ameerika Hääle" eestikeelsed saated peaksid läbi tegema põhjalikud reformid nii sisuliselt kui ka vormiselt, et rohkem õigustada nende kallite saateminutite eetrisse andmist. Kuulatakse ju tänapäeval „onu Sami" saateid kartmatult ja isegi avalikes kohtades, parkides, noorte koosviibimistel, suvel kostab saade väljakutsuvalt lahtisest aknast tänavale. Vastukaaluks on Eesti raadio oma vikerprogrammis kavandanud kaks saadet „Täna maailmas" just samale ajale, kui lähevad ameeriklaste kavad, mis vormiliselt jäävad kommunistide propagandalähetustest mõneski suhtes maha.

Kas aga „Ameerika Hääle" eestikeelsete saadete toimetuses siiski midagi nii kiiresti muutub, arvestades senist konservatiivsmi? Pole ju suudetud eetrisse sokutada teateid Eestis alanud poliitprotsessidest, mis on mõedud väljarändamissoovi avaldanute karistamiseks ja tagasihoidmiseks, kuigi need uudised on laialt valgustamist leidnud pagulaslehtedes ja avaldatud ka Vabadusraadio eestikeelses kavas. Mis toimub „Ameerika Hääles"? Sellest on tõsiselt huvitatud kõik vastutustundega eestlased...

Jüri Lina

Ottawa raport:

PÕHIKIRI – ELUSIIVNE ARUSAAM

BEN MALKIN,
Canadian Scene'i Ottawa kaastööline

Peaminister Clarki otsus loobuda põhikirja konverentsi kokkukutsumisest, mida ta varemalt oli kavatsenud pidada käesoleval sügisel, jätab palju ruumi väiksemate kokkusaamiste ja läbirääkimiste pidamiseks. Need läbirääkimised hõlmaksid majandusprobleeme, tervishoidu, immigratsiooni või küsimust, kelle jurisdiktsiooni alla peaks kuuluma kommunikatsioon, eriti raadio ja televisioon. Need on küsimused, mida provintsid föderaalvalitsusega peavad läbi arutama ja kokkuleppele jõudma.

NN Põhikirjalikud konverentsid, mida on järjekindlalt peetud alates 1968. aastast, pole meid sammugi edasi viinud ega mingeid tulemusi andnud. Uue põhikirja koostamine, mida inglise parlamendi asemele kontrolliks kanada parlament, on ikka endiselt elusiivne.

Kanada on ainuke riik maailmas, kelle põhikiri ehk põhilised seadused, on ametlikult võttes ühe teise maa seadused, nimelt inglise omad. British North America Act on briti seadustik ja seda võib muuta ainult inglise parlament. Muudatuste tegemisega pole senini esinenud mingeid raskusi. Briti parlament kinnitab automaatselt iga muudatuse, mis talle kanada parlamendi mõlemi koja poolt esitatakse.

Kui see fakt, et kanada põhikiri on ühe võõra maa seadustik, on omaette täiesti ebanormaalne nähe, see on igand Kanada koloniaalaegsest minevikust, nagu seda on mitu peaministrit Ottawas juba pikemat aega rõhutanud. Et muuta põhikirja kanada seaduseks, tuleks see nii muuta või koostada, et provintside õigused oleksid määritletud. Viimase 50 aasta jooksul pole provintsid Ottawaga suutnud põhikirjamuudatuste suhtes kokku leppida.

Kui näiteks BNA muduetakse oma praegusel kujul kanada seaduseks ja inglise parlament seda kinnitab, siis võib edaspidi kanada parlament seda oma äranägemise järele muuta. Endine peaminister Pierre Trudeau ähvardas seda teha kui provintsid uue põhikirja suhtes kokku ei suuda leppida. Kuid vastuseid provintsivalitsustelt ja ka rahva hulgast oli säärane, et ta loobus sellest mõttest.

Kokkulepet provintsidega on äärmiselt raske saavutada. Liiga mitmed provintsid soovivad omale vetoõigust parlamendis arutusele tulevate otsuste üle, kaks viimast provintsi kes omale vetoõigust nõuavad on Briti Kolumbia ja Alberta. Kuna Quebec ja Ontario, arvestades nende suurt elanikkonda, saaksid samuti vetoõiguse, siis näib et parlament ei suudaks enam ühtegi muudatust läbi viia ilma suuremate raskusteta.

Viimase kümne aasta kestel on provintsid Ottawale peale käinud, et see osa oma võimust neile loovutaks. Viimasel konverentsil ütles Saskatchewani peaminister Blakeney otseselt välja: „Mis siin praegu aset leiab, pole midagi muud kui lehmakauplemine."

Paar päeva enne oma surma ütles John Diefenbaker ühes televisiooni intervjuus, et see ei tähenda midagi, et enamuse provintside peaministrid on konservatiivid. Ta ütles: „Provintsid, ükskõik siis kes juhtub olema nende peaminister, on otsustanud oma võimust kõvasti kinni hoida, kõik muu näib olevat kõrvaline."

See kõik muidugi ei tähenda, et midagi ei saa ette võtta. Kuid muudatused võivad toimuda aeglaselt, pikkade aastate jooksul. Seda on kogu aeg juhtunud, muudatused on toimunud, vahest on põhikirja muudetud, vahest on põhikirjast lihtsalt mööda mindud. Nii on kindlustused provintside käes. Kuid 1944. a. sai Ottawa provintside nõusoleku muudatuste tegemiseks töötatööliste tasu asjus. Seda tehti põhikirja muutmisega legaalsel teel. Pensionid peaksid kuuluma provintside jurisdiktsiooni alla, kuid Ottawa saavutas provintsidega kokkuleppe ja nii sai teoks vanaduspension. Canada Pension Plan viidi ellu kõigi provintside nõusolekul ja BNA Actis tehti vastav muudatus, mis lubab nüüd Ottawal välja maksta lesepensione ja surma korral ühekordset toetust lesele — see kõik aga oli originaalselt provintside õigus.

Neli aastat tagasi soovitas tookordne kommunikatsiooniminister Gerard Pelletier föderaalvalitsuse võimu provintsidega jagada raadio ja televisiooni saadete osas. Ta leidis, et provintsidel on kergem neid saateid juhendada vastavalt oma ühiskonna vajadustele. Seda näiteks on võimalik läbi viia ilma põhikirja muutmata.

Kuigi BNA ACt ütleb, et Kanada välispoliitika peab olema sama, mis Briti Impeeriumi oma, siis ometigi on Kanada iseseisvalt oma välispoliitikat ajanud ja rahvusvahelisi kokkuleppeid iseseisvalt teinud alates Esimese Maailmasõja lõpust. Põhikirja paragraaf 16 ütleb, et valitsuse asukoht peab olema Ottawa, kuid viimastel aastatel on mitmed valitsuse osakonnad koos ministritega Hulli kolinud.

Põhikirja ignoreerimine nendel juhtudel hea, kus ta praktiliselt läbiviidav on, põhikirja muutmine ei tekita samuti erilisi raskusi kui seda tehakse aste-astmelt vastavalt vajadustele. Nii et võib-olla praegune moodus ongi parem, sest kogu põhikirja muutmine või uue koostamine on kahtlemata seotud suurte tülide ja pahandustega.

USA suursaadik:

GLOBAALSE ÜLEMVÕIMU TAOTLEMINE POLE VÕIMALIK SÕJALISTE VAHENDITEGA

Oma ametikohalt lahkuv Ühendriikide suursaadik Moskvas Malcolm Toon arutas „Ameerika Häälele" antud intervjuus mitmesuguseid USA—Nõukogude Liidu suhteid puudutavaid küsimusi.

Suursaadik Toon on suurte kogemustega diplomaat. Kuna ta on pikki aastaid teeninud USA esindajana Nõukogude Liidus ja Ida-Euroopas, tunneb ta neid piirkondi põhjalikult. Pärast Teist Maailmasõda on ta vastavaid ametikohte täitnud peagu igas Ida-Euroopa riigis. Ta oli Ühendriikide suursaadikuks Prahas aastatel pärast Nõukogude Liidu invasiooni sellele maale. Ja viimased kaks ja pool aastat on ta juhtinud USA Moskva suursaatkonda.

Tooni arvates ollakse Nõukogude Liidus, nagu Ameerikaski, sügavalt teadlik koos-eksisteerimise vajadusest meie praeguses maailmas...

ja see arusaamine domineerib kõigi nende mõtteid, kes osalevad valitsemise protsessis — vaatamata nende teistele isiklikele veendumustele. Suursaadik Toon, kes Ühendriikide delegatsiooni liikmena osales strateegilise ründrelvastuse piiramise teise faasi läbirääkimistel — arvab, et SALT II leping on hea — et see võib stabiliseerida ida ja lääne vahelisi suhteid, ja viia edasiste sammudeni strateegilise relvastuse kontrollimiseks.

Ta lisas, et tema arvates Nõukogude Liit ei näi jälgivat teadlikku poliitikat tuuma-alase ülekaalu saavutamiseks. Ta hoiatab siiski enesega rahulolekusse laskumise eest, ütledes, et Ühendriigid peavad selgeks tegema sellise ülemvõimu taotlemise ohtlikkust. Ta võtab arvesse fakti, et kommunistlik ideoloogia mõjutab ulatuslikult Nõukogude Liidu juhtide mõtlemist — ja see ideoloogia jutlustab endiselt kommunismi lõplikku võitu maailmas. Kuid suursaadik Toon lisab:

„Nad on hakanud aru saama, et selle põhilise sihi

globaalse ülemvõimu, taotlemine ei ole enam võimalik sõjaliste vahendite kaudu,

peamiselt seepärast, et minu arvates nad on teadlikud Ühendriikide valmisolekust otsustavalt kaitsta oma elulisi huve, kustahes neid ohustatakse Nõukogude Liidu või teiste suurvõimude poolt. Seepärast kujundavad Ühendriigid ja läänemaailm efektiivse barjääri kommunistliku ideoloogia leviku vastu jõu ning sõjaliste vahendite abil."

Suursaadik Toon pühendas osa oma intervjuust arutlusele küsimuste üle, mis puudutavad Nõukogude Liidu praegust juhtkonda, ja kes võiksid olla nende järglased. Ülemnõukogu presiidiumi esimeest Brezhnevi, on nimetatud „rahu meheks" ühe teda hästi tundva ameeriklase — endise suursaadiku Averel Harrimani poolt. Toon kaldub nõustuma selle hinnanguga, märkides, et see oli Brezhnevi „algatus või julgustus" — nagu ta seda väljendab — mis stimuleeris USA—Nõukogude Liidu dialoogi. Kuid teised oleksid tõenäoliselt teinud sedasama, kuna Nõukogude Liidu poliitika on peamiselt — asundame jällegi — „maailmas valitsevate olukordade objektiivse hinnangu funktsioon, mitte niivõrra ühe

(Järg. lhk. 3)

Vabadust Annes Hermannile!

STOKHOLM — Kuulnud poliitilisest protsessist Tartus Annes Hermanni (nüüd af Enehielm) üle, kus talle mõisteti poolteist aastat Siberi vangilaagrit väljarändamissoovi eest. Fabritseeritult süüdistati teda sõjaväe tegevteenistusest kõrvalehoidmises, kuigi ta vastavat kutsetki polnud saanud), otsustasid Nõukogude võime halvasti iseloomustava kohtuotsuse suhtes Eesti NSV Ülemnõukogule protesti ja pahameelt väljendada hulk Stokholmis elavaid väliseestlasi. Protestiavaldusele oli alla kirjutanud paarkümmend inimest.

Avaldus lõpeb järgmiselt: „Tahaksime uskuda, et ebaõiglane kohtuotsus tühistatakse Eesti NSV Ülemkohtus, kuhu Annes af Enehielm on edasi kaevanud. Positiivne lahendus Annes af Enehielmi kasuks vaid tõestaks, et Eesti NSV võimud soovivad ka tegelikkuses austada Helsingi kokkuleppeid perede ühendamise osas ja tunnustada inimeste õigust talitada oma eetiliste tõekspidamiste järgi."

BALTI VABADUSNÕUDEGA UN-I PEAKORTERI EES

Toetus Moskvas toimunud protestile. K. Waldheimile protesti tekst, koopiad liikmesriikidele

Moskvas 23. augustil toimunud 45-liikmelise Balti dissidentide grupi poliitilise protesti järelkajana oli septembrikuu lõpus ühel keskpäeval UN-i peakorteri vastas New Yorgi 1-se avenüü ja 43. tänava nurgal neile avalik toetusdemonstratsioon. Sellega nõuti N. Liidult ja mõlemalt Saksamaalt, et nad tühistaks agressiivse Molotov-Ribbentropi salapakti, mille alusel võõrad, s.t. Nõukogude väed tungisid Balti riikidesse ja need anastati. Samuti, et võõrad väed lahkuks Balti riikidest ja seal taastatakse nende demokraatlik iseseisvus.

Demonstratsioon oli nähtud algul ette otse UN-i peakorteri vastas 1-sel avenüül, kus aastaid tagasi asus org. Vaba Euroopa peakorteri hoone, aga seal tegutses hästiorganiseeritud Afgaanistani vabadusnõudjate demonstrantide grupp rohkete loosungite ja valjuhääldajate süsteemiga. Et paljudel neist on sugulased punaseks muudetud kodumaal, siis oli osa nende demonstrante asetanud omale paberikotid pähe, kus ainult silmade kohal väike ava. BATUN-UBA organisecris Balti demonstratsiooni ja nad said afgaanidega kokkuleppe, et 2 tunni pärast viimased lahkuvad ja Balti grupp saab nende koha. Seniks pidi viimane seisma nurga taga 43. tänava servas, kuna politsei ei lubanud neid 1-se avenüü kõnnitee juurde — kuigi sellel väga vähe jalakäijaid liigub. Elav liikumine on otse üle avenüü UN-i poolsel küljel liikmesriikide lippuderivi juures, kust siirduvad sisse ja välja UN-is töötavad ametnikud ja delegatsioonide liikmed ja päev läbi voorivad sise- ja välismaa turistide massid.

Balti demonstratsioonil Moskvas olid ülekaalus leedulased, eestlasi oli prantsuse ja briti teadeteagentuuride andmeil seal neli (Mart Niklus, Endel Ratas, Enn Tarto ja Erik Udam), New Yorgis oli demonstratsioonil umbes 35 isikut, neist üle pooled eestlased. Kuna BATUN tegi avaliku üleskutse, siis arvestades vaba maa olusid, oli kokkutulnute arv kasin. Küll olid aga neilt kantud platid UN-ile ja maailma avalikkusele head ja tabavad. Jagati ka vastava sisuga lendlehti. Samal ajal pidi BATUN-i delegatsioon üritama kokkusaamist UN-i peasekretäri K. Waldheimiga, et temale üle anda Moskvas toimunud vabadusnõudjate protesti. BATUN-i juhatusliikmed leidsid selle ingliskeelse teksti olevat aga puuduliku tõlkega ja otsustasid lasta valmistada uue tõlke ja koos originaalse venekeelse tekstiga anda mõni päev hiljem üle UN-i peasekretärile või tema esindajale ja samuti UN-i liikmesriikide delegatsioonidele. Selpuhul lisanduvad ka suulised täiendavad seletused. UN-i peakorteri ees toimunud Balti protestist andis reportaashi raudrimba taha Radio Liberty, võimalik, et ka Voice of America.

$25.— isikult odavam regulaarsest hinnast „SKYLARK" ja „SUNFLIGHT" reservatsioonid oktoobrikuu kestel
KIWI REISIBÜROO kaudu
Toronto Eesti Majas, tel. 466-4813

„ESTONIA" TEATRITRUPP ESINEMA USA-SSE?

Grupp nooremaid eestlasi organiseerib kultuuri-suhtlemist

Kolmeliikmeline Tallinnast saabunud muusikute grupp viibis USA idarannikul kokku kümme päeva, ametlikult — nagu kuuldus USA eesti kommunistliku väljaande „Uus Ilm" 70. a. külalisena (selle toimetaja Nukk korraldas hiljuti sama aastapäevaga ühenduses ta Tallinnas viibimisel ka seal vastava koosviibimise). Tegelikeks sponsoreiks oli aga kunstnikele salkkond nooremapõlve eestlasi idarannikult, kes soovivad süvendada okup. kodumaalt kunstnike esinema toomist New Yorki ja mujale.

Nad on ise korduvalt käinud kodumaal ja seal kunstnike sellele mandrile toomiseks vastavaid kontakte arendanud. Esinejate kõrge sõidukulu peab tulema mujalt, sest 100—150-pealise publiku pääsmeist suudetakse katta peamiselt kontserdiruumi üür ja ringkirjaline reklaam. Seekord oli aga üritusest lühike eelteade ka kohalikus suuremas eesti ajalehes. Publiku hulgas oli kuulajaid saabunud ka näit. Bostonist, Albanyst, Virginia osariigist j.m. kaugemalt. Enamus nn. uuseestlased, kuna kommunistliku „Uus Ilm'a" grupp on oma väikesest arvust vahepealselt veelgi kõveminikokku kuivanud. Juba teise niisuguse kontserdina on puudunud kunstilise osa kõrval poliitiline jutt sissejuhatuse või „vahelugemiste" näol ning isegi teadustamine ja ka vene muusika. Vastasel korral ei oleks kontsertidel kuigi palju publikut, millest raudrimba taga ollakse nähtavasti teadlikud.

New Yorgis kutsuti kunstnike trio pärast kontserti veel samal õhtul saksa linnaossa „Liederkrantz" klubisse, kus toimus selle sügise AABS-i juhtkonna töökoosolek ja pärast ühine pidulik õhtusöök. Viimane koosviibimisena asendas selle aasta kohalikku Balti akadeemilist balli. „Estonia" ooperi solistid esinesid mainitud koosviibimisel ekspromtselt nelja palaga. Balti teadlasi ja nende külalisi oli seal koos peagu sada isikut. Solistide grupp viidi seal Lakewoodi kaudu Washingtoni D.C., kus neil oli viimane esinemine enne tagasilendu. See oli korraldatud ühe sealse tuntud kaasmaalase elamu keldrikorra seltskondlikus ruumis, mis mahutab maksimaalselt 50 isikut.

Nagu kodumaalt kutsutud kunstnike esinemisi siinpoolselt organiseerivatest ringkondadest kuuldub, on nad oma seniste tulemustega rahul ja suurema kavatsusena olla teatavaid pinnasondeerimisi olnud „Estonia" teatritrupi esinema toomiseks mingi lavastusega USA-sse. Elavnev „kultuurisuhtlemine" on aga tekitanud ka vastavat poleemikat. New Yorgis ilmuva „Eesti Postimehe" veergudel on mitmel korral seoses kultuurisuhtlemisega hoiatatud, et võimalikult neutraalse kunsti ja teaduse taga on varjatult vaenlase kahjustavat poliitikat jne.

Nädalakroonika

KANADA VÄLISMINISTER RIKKUS ÄRITEHINGU?

Välisminister Flora MacDonaldi väljendused Liitunud Rahvaste Organisatsioonis võis olla üheks põhjuseks, et Argentiina tühistas rohkem kui ühe miljardilise Candu aatomreaktori müügilepingu Argentiinaga. F. MacDonald märkis, et Kanada suurendab ..julgeolekuabinõusid ..ja reegleid müüdavate reaktorite suhtes. Kuid ta pidas kõne, kus ta puudutas inimõiguste rikkumisi mitmes riigis. „Punaseks konservatiiviks" nimetatud F. MacDonald ei nimetanud N. Liitu ega Hiinat ega ühtegi suurt kommunistlikku riiki, kuid ta nimetas Argentiina parempoolset sõjaväelist valitsust. Nüüd süüdistab opositsioon, et välisminister tegi riigile kahju.

President J. Carter esines USA rahvale TV ees ja märkis muuseas, et N. Liidu rünnakbrigaad Kuubal ei ähvarda otseselt USA julgeolekut, kuid ta märkis, et Ameerika Ühendriigid ei talu nende sealolekut ja võtab tarvitusele kõik abinõud, et nad lahkuks. President märkis, et USA ei tee kokkuleppeid oma riigi ja oma liitlaste julgeoleku arvel. Seda ei tehta nüüd ja tulevikus SALT II sõlmimisel ja teistes lepetes.

President lubas suurendada valvsust Kuuba ümber, kuigi vägesid Kuuba baasis ei suurendata. Ta tahab kindlustada, et N. Liidu väed Kuubal ei oleks ähvarduseks USA ja teiste riikide julgeolekule. USA annab majandusliku abi ja abistab neid Ladina-Ameerika riike, kéda Kuubalt ähvardatakse.

Torontos lõppes üks pikemaid uurimisi — neegri B. Evansi mahalaskmise selgitamine. B. Evans oli kriminaalse minevikuga, aastaid vangis istunud. Kui ta oli järjekordselt purjus ja keeldus oma relva politsei nõudel maha panemast. Politseinik tulistas ta surnuks oma elu kaitseks. Vandemeeste ees kestis asja arutamine 11 nädalat. Vandekohtunikud kuulutasid õigeksmõistva otsuse. Uurimine läks maksumaksjaile maksma üle $200.000-de.

OPECi õlimaade konverentsil Viinis ütles Ühendatud Araabia Emiiririigi õliminister M. S. Otaiba, et järgmine maailmasõda tuleb õlide pärast. Ta hoiatas õliprodutseerivate riikide 200 delegaati, et kui ei saavutata kokkuleppeid, siis see on hukatuseks mõlematele pooltele. Õli tarvidus tõuseb eelneva 10 aasta jooksul 50% võrra. USA dollari väärtus langeb kogu aeg ja õlihinna tõstmisest pole suurt kasu.

Iisraeli kõige populaarsem kindral, Moshe Dayan ja Iisraeli valitsuse liige elas hiljuti üle südame atakki raskel kujul. Varsti pärast seda oli tal vähjaoperatsioon. Nüüd saabus viimane ja kõige suurem õnnetus. Ta on kaotamas nägemist ka omast ainukesest silmast. Kuid ta keeldub loobumast oma ametist. Naine loeb talle ette, mida ta ise pole võimeline lugema. Ta on kuulsaks saanud sellega, et keeldub täitmast arstide korraldusi ja talitab alati neile vastupidiselt.

Immigratsiooniminister Ron Atkey kinnitas omal ajal, et Vjetnami põgenikud lähevad kohe tööle ja nad ei jää ühiskonna ülalpidamisele. Nüüd ajab minister teist juttu ja kinnitas,et need põgenikud lähevad Kanadale maksma vähemalt 117 miljon dollarit. Sponsorid on toonud juba sisse vähemalt 18,000 põgenikku, kes elavat mitmel pool sõjaväebarakkides. Oktobrikuul saabub 13,000 uut põgenikku. Selgub ka, et üle poole põgenikest on alla 20-ne aasta vanad ja neist polegi töötegijat. R. Atkey kurtis, et puuduvad summad nende ülalpidamiseks ja koolitamiseks.

Sacramentos, Kalifornias pussitati katoliku piiskopi Alden Belli just enne seda, kui ta oli asumas lennukile, et kohata paavsti. Piiskopi päästis mõrvari käest tema kaaslane, kes kiskus kallaletungija eemale. Mõrvar põgenes. Politsei avastas New Yorgis grupi, kes tahtsid heita pommi paavstile. Pomm tehti kahjutuks ja pommi valmistajad vangistati.

Hiljuti teatas Toronto juudikongress, et nemad toetavad neid etnilisi gruppe, kes süüdistavad politseid. Nad nõuavad ka, et politsei võimu tuleb piirata.

J. Carteri üks ministritest, Juanita Kreps lahkus isiklikel põhjustel. Ta tegi möödunud suvel katset ennast maha lasta, mis ebaõnnestus. Peale seda oli närvihaiglas. Nüüd siiski loobus kaubandusministri portfellist.

Inglise näitleja Norman Shelley avaldas saladuse, et ollès CBC teenistuses, pidas 1940 a. juunis peaminister Winston Churchill'i kuulsa kõne, mitte peaminister ise, kes oli niivõrd ülekoormatud võitlusega saksa rünnaku vastu.

Endine peaminister P. E. Trudeau taotles Senatit senisel kujul kaotada. Sellepärast ta ei täitnud vabanenud senaatorite kohti. Uus peaminister Joe Clark täitis nüüd enamiku vabanenud kohtadest konservatiivide partei teenekate liikmetega. Uuteks senaatoriteks määrati endine konservatiivide valimiskampaania juht Lowell Murray, endine konservatiivide partei president Nathan Nurgitz, endine PC James Balfour Reginast, Richard Donahue Halifaxist, Cy Sherwood Nova Scotiast ja William Doody Newfoundlandist. Need kõik aitasid selleks kaasa, et konservatiivide partei sai suuremaks parteiks. Vaatamata sellele on Senatis liberaalidel suur enamus.

USA vanem elanik, omaaegne neegriori Charlie Smith suri 137-me aasta vanuses. Ta müüdi New Orleansis 4. juulil 1854 orjaturul Texase mõisnikule nimega Smith, kelle nime ta võttis ka endale. USA administratsioon peab teda kõige vanemaks ameeriklaseks. Charlit tunti suure viinamehena ja suitsetajana, aga keegi ei tea, kas ta jutud gängsteri-ametist koos kuulsa röövli Jesse Jamesiga vastavad tõele. Charlil oli rohkesti naisi oma pika ja seiklusrikka elu jooksul ning on palju järeltulijaid.

Kurikuulsa Pol Poti valitsuse saadik Hiinas, Pici Cheang andis ajalehtedele jutuajamise ja kinnitas, et Hanoi praegune Moskva-meelne valitsus on tapnud Kambodzhas üksi pärast võimu ülevõtmist vähemalt üks miljon kambodzalast. Üks osa neist on langenud nälja, tõbede ja alatoitluse ohvriks. Ta märkis, et kaks miljoni nälgivad veel surnuks, kui USA jt. välismaad ei saada neile toitu.

Põhja-Ameerika Kaitsekomando teatas, et Põhja-Ameerika mandrile langes mitmesuguseid vanaraua tükke, mis kukkus ka Lääne-Kanadasse. Need kuulusid ühele ära põlenud vene päritoluga satelliidile. Need paistsid paljudele nagu lendavad taldrekud, selle maa nimetusega UFO, kui nad heledate kehadena langesid alla.

USA luurelennuk oli üle pika aja uuesti Kuuba saare kohal ja tegi pilte, et avastada vene rünnakbrigaadi aktiivsust Kuubal. N. Liidu president L. Brezhnev külastas Ida-Berliini ja tegi seal teatavaks, et 1.000 tanki ja 20.000 vene vägesid tõmmatakse Ida-Euroopast tagasi. Kuid Kuubat ta ei nimetanud. L. Brezhnev nägi ilmselt haiglane välja.

Kennedy mõrvari kelkimine ja ähvardused

USA omaaegse presidendi kandidaadi Robert Kennedy mõrvar, palestiinlane Sirhan Sirhan viibib Kalifornia vanglas ja ta vabaneb sealt aastal 1984. „Toronto Sun" tõi suure pildi Kennedy mõrvarist, kus ta kelgib nüüd oma teoga, nagu mõni rahvuskangelane. Mõrvar ütles, et tema arvates tema tegu polnud mõrv, vaid kangelastegu. Sirhan Sirhan märkis ka, et kommunistlik Liibüa diktaator kolonel Caddafi aitab tema vabastamisele kaasa. Ta ei kahetse oma tegu ja märgib, et ta selle mõrvaga töötas Palestiina nn. vabastamisorganisatsiooni huvides. Ta väljendas ka ähvardusi kolmanda Kennedyte venna Edward Kennedy vastu, kui too on presidendi kandidaadiks järgmistel valimistel.

Kristi Allik'u helitööd kontserdi kavas

Pauline McGibbon Cultural Centre, 86 Lombard St. esitab 12. ja 13. okt. Kanada naiskomponistide helitöid. 12. okt. esitatakse: Jean Coulthard'i, Mary Gardiner'i, Violet Archer'i, Diana McIntosh'i, Larysa Kuzmenko, Maggie Burstein'i ja Carol Marshall'i helitööd, 13. okt. esitatakse Ann Coutham'i, Alexina Louie, Norma Beeccroft'i, Barbara Pentland'i Kristi Allik'u, Michelin Coulombe, S. Marcoux ja Linda Schwartz'i helitöid.

TÄHELEPANUKS ORGANISATSIOONIDELE

„MEIE ELU" on asunud oma järjekordse KALENDRI-TÄHTRAAMATU koostamisele 1980. aastaks.

Kuna „MEIE ELU" KALENDER-TÄHTRAAMAT on organisatsioonidele ja „Meie Elu" laialdasele lugejaskonnale asendamatuks käsiraamatuks üle kogu vaba maailma asuvate eesti organisatsioonide kohta, siis on oluline, et tähtraamatus oleksid organisatsioonide täielikud õiged aadressid.

Organisatsioonide praeguste õigete aadresside saamiseks palutakse kõiki eesti organisatsioone Kanadas ja mujal saata oma täpsed aadressid Post Code'i äramärkimisega „Meie Elu'le" HILJEMALT 15. NOVEMBRIKS s.a. aadressil:

„MEIE ELU"
958 BROADVIEW AVE.,
TORONTO, ONT. M4K 2R6

Õige aadressi avaldamine „Meie Elu" tähtraamatus on iga organisatsiooni enda huvides. Seepärast saatke oma aadress „Meie Elu" tähtraamatu jaoks kohe viivitamatult!

„MEIE ELU"

EESTLASEST LAEVAMAAKLER KADUS LÄHIS-IDAS

STOKHOLM (EPL) — Jäljetult kadus lennul Lähis-Idas eestlasest laevamaakler Peeter Siemer, mõne aja eest surnud tuntud advokaadi ja dispashööri Imanta Siemeri poeg. Ta alustas 11. augustil teekonda väikesel reaktiivlennukil Ateenast Saudi-Araabiasse õliäride pärast. Kairo kohal teatas piloot lennuväljale rutiinikohaselt lennuki positsiooni, kuid pärast seda ei ole lennukist enam mingit jälge. See ei saabunud kunagi Jeddah lennuväljale Saudi-Araabias, milline oli destinatsiooniks. Mis juhtus? Kas lennuk kukkus või kaaperdati? See on selgumata.

USA laevastik ja lennuvägi, samuti Egiptuse jaSaudi-Araabia lennukid teostavad otsimisi Punase Mere piirkonnas. Rootsi välisministeerium töötab koos Prantsusmaa, Inglismaa ja Lääne-Saksamaa välisministeeriumidega selguse otsimisel.

Tegemist oli kahe reaktiivmootoriga varustatud Lejaret-lennukiga, mis võtab peale 10 reisijat. Peeter Siemer, kes alaliselt elab Lidingös, reisis koos oma shefi, süüria laevareederi Aladin Bahriga ja selle inglise sekretäriga. Peeter Siemer on abielus norralannaga ja neil on kaks last — 6 ja 2 aastat vanad.

Lennuk kadus lennuväljade radariekraanilt ilma ühegi hädasignaalita, ka kukkumisel oleks selline signaal automaatselt funktsioneerinud. Vend Aleksander Stokholmis on välisministeeriumis avaldanud kahtlusi kas tegemist ei ole hõivamisega. Lennuasjatundjad peavad lugu müstiliseks: kunagi varem ei ole juhtunud, et mõni lennuk radariekraanidelt kaob ilma, et seda märgataks.

Tänavune Spordiball jäi ära

3. novembril oli nähtud ette traditsiooniline Spordiball, mida Eesti Spordiliit USA-s on seni pidanud Lakewoodi Eesti Majas. Viimase vanemas osas, kus asub saal, on aga alganud suurem ümberehitus katuse ja hoone seinte osas ja seetõttu on sealse Eesti Maja saaliosa ajutiselt suletud. Avatud on vaid esimene laua-osa, samuti hoone keldrikorral asuvad ruumid — baar, noorteruumid, raamatukogu ja juhatustuba.

Spordiballil on valitud igal aastal Miss Estonia USA-s. Kuidas nüüd sellega kujuneb, ei ole veel päris selge. Kas ESL korraldab talvehooaja jooksul balli teisel ajal, teises kohas või jääb see lõplikult pidamata? Ballil käis külalisi ka Kanada eestlaste perest. Iluduskuninganna valimine on seekord eriti oluline ESTO-80 pärast, kuna iga maa, kus asub eestlasi, saadab Stokholmi pidustusile iluduste lõpuvõistlusele ülemaailmse eesti Missi valimiseks omapoolse kandidaadi. Ja USA-s on neidude hulgas märgata seekord võistluse suhtes elavat huvi.

Paavst vaimustas ameeriklasi

Rooma paavst Johan Paul II viibis nädalapäevad Ameerika Ühendriikides, — esmaspäeval Bostonis, teisipäeval New Yorgis ja Liitunud Rahvaste Organisatsioonis, kolmapäeval Philadelphias, neljapäeval mitmes kohas, reedel Chicagos, laupäeval Washingtonis. Miljonid inimesed olid kogunenud paavsti missadele. Paavst esines kogu tänapäeva maailma moraalse juhina. Manitses rahvast elama kristlikul viisil. Mõistis hukka seksuaalsed vahekorrad väljaspool abielu, abordi tegemise jne.

Ta märkis ka, et vaimulik amet kuulub ainult meestele. See tekitas pahameelt USA naisõiguslaste keskel ja üks nende juhte C. Kane esines isegi terava protestiga paavsti ees. See oli ainukene tagasilöök paavsti ristikäigul, kus ta propageeris rahu ja manitses inimesi vennalikult üksteist armastama. Ta võeti vastu ka USA president J. Carteri poolt.

Teet Papson Siberisse!

STOKHOLM — Mitteametlikel andmeil on Eesti NSV Ülemkohus jätnud kehtima Tartu rahvakohtu otsuse 24. augustist, mille alusel tartlasest kunstnik on mõistetud sunnitöölaagrisse poolteiseks aastaks süüdistatuna sõjaväe tegevteenistusest kõrvalehoidmises. Tegelikult on tegemist KGB poolt kunstlikult loodud süüasjaga, et takistada Teet Papsonit emigreerimast Soome vastavalt tema avaldusele, mis esitatud Eesti NSV Siseministeeriumile. Esialgu pole veel 23-aastast noormeest vahistatud ega talle ametlikult kassatsioonikaebuse arutamise tulemustest teatatud.

See aktsioon ei räägi mitte kuidagi ametlike väidete kasuks, nagu täidaks Nõukogude Liit ausalt ja kõrvalekaldumalt Helsingi kokkuleppeid inimõiguste alal. Miks Nõukogude ametivõimud ikka veel takistavad oma kodanikke välja rändamast, kui nad soovivad otsustada, kus nad tahavad elada? Millistest muudest süü-

„Estonia" solistid esinesid New Yorgis

Laupäeval, 29. septembril debüteerisid New Yorgis „Estonia" teatri kaks vokaalsolisti — metsosopran Urve Tauts-Raudmäe ja bariton Voldemar Kuslap, ja pianistist kontsertmeister Reet Laul. Kontsert leidis aset hotell Wellingtoni stuudiosaalis üle sajapealise kuulajaskonna ees. Urve Tauts-Raudmäe on pärnakas, lõpetanud Tallinna Konservatooriumi 1963. a., tegutsenud kammerlauljana ja ooperisolistina, samuti ka pedagoogina. V. Kuslap, pärit Elva lähedalt, lõpet. konservatooriumi Tallinnas 1968. a. Ta on „Estonia" teatri kõiki liiki muusikalavastusis suuremates osades kaasa teinud ja mõlemad on sooritanud ka rohkelt kontsertreise Soome, Lääne-Euroopasse, Balkani maadele ja N. Liidu aladele. Pianist Reet Laul on Tallinnast, lõpet. Tall. Konservatooriumi 1962. a. Töötab kuni siiani „Estonia" repetiitor-kontsertmeistrina ja on ka rohkelt välismaal solistina esinenud.

Kontserdil esitasid nad eesti autoreist M. Saare, M. Härma, H. Meri, A. Oiti ja A. Pärti helindeid, ülejäänu kuulus rõhuvalt itaalia ja saksa heliloojaile, kusjuures Tauts ja Kuslap osutusid mõlemad kõrge tasemega solistideks, saades tugeva aplausi ja kontserdi lõpus ka rohkelt lilli. Nendega võrdne oli ka pianist R. Laul, kellelt oli saade ja mõned iseseisvad numbrid. Pärast kontserti grupp kohalikke kunstitegelasi võõrustasid külalisi ühes lokaalis õhtueinega.

dametunnistuse vabadustest me räägime?

Nüüd korraldatakse Stokholmis vastukaaluks kohtuprotsessid KGB majori Valdur Timuski ja leitnandi Albert Geroldi üle süüdistatuna kriminaalasja kunstlikus loomises, Nõukogude seaduste süstemaatilises rikkumises, inimõigustesse hoolimatus suhtumises ...

Teet Papsoni juhtumis oli iseloomustav seik ka see, et KGB korraldusel oli pärast Tartu protsessi advokaat Lõhmus kutsutud sõjaväkke kordusõppustele, kuna ta oli nõudnud Teedu õigeksmõistmist.

Jüri Lina

Karavan . . .

(Algus esiküljel)

sellega ka meie rahvuslike probleemide esile tõstmiseks ning nendele poolhoiu võitmiseks teiste rahvusgruppide juures. Ollakse arvamisel, et Karavan lõhki ei lähe ja L. Kossariga saavutatakse kokkulepe, mis etnilisi gruppe rahuldab. Eestlaste eriliseks sooviks on, et Karavan algaks tuleval aastal üks nädal varem tavalisest ajast. Sellega avaneks võimalus Tallinna paviljoni korraldajatele sõita Rootsi ja võtta osa ESTO-80 üritustest.

Avo Kittaski arvates tolmukeerutus Karavani juhtimise ümber on suurem kui asi väärt. L. Kossar ei ole paljundanud ega saatnud laiali Karavani majandusliku aruannet, kuid tema teades Kossar on lubanud kõigil paviljonide esindajatel, kes seda on soovinud, tutvuneda Karavani majandusliku aruandega. Ka teised vaieldavad punktid ei ole nii teravad kui neid näidatakse. Kolmandaks toetavad L. Kossarit slaavi päritoluga rahvusgrupid. Meil on põhjust olla koostöös ukrainlastega, selle asemel, et koos araablastega ja küprostlastega nendele opositsiooni teha.

Möödunud aastane Tallinna Festival oli hästi korraldatud ja kui eestlased tuleval aastal Karavani korraldamisest osa võtavad, siis Tallinna paviljon tuleks korraldada umbes sama programmiga, võibolla, vähe tihedama ingliskeelsete seletuste andmisega.

Globaalse . . .

(Algus lk. 2)

mehe mõtete või soovide produkt. Suursadik Toon arvab, et Brezhnevi järglane, olgu ta kes tahes, jätkab põhiliselt tema praegust sise- ja välispoliitikat.

Ühendriikide suursaadik Moskvas, Malcolm Toon, kes peatselt sellelt kohalt lahkub, ütleb ühes usutluses, et tema arvates ei usu Moskva enam, et ta suudaks oma põhilisi poliitilisi eesmärke saavutada militaarsete vahenditega. Toon ütleb, et Nõukogude Liidu juhid on nüüd hoopis valmimad läbirääkimisteks Ühendriikide ja teiste läänemaadega.

Kuid suursaadik Toon hoiatab, et juhul kui Washington looks Moskvale ettekujutuse, nagu oleks Nõukogude Liidul kindel militaarne ülekaal, muutuks maailm hoopis ohtlikumaks paigaks.

USA saadik lisab, et Moskva pingelõdvenduspoliitika on tema arvates ühtlasi rajatud hirmule Hiina ees, koos muredega Nõukogude Liidu majandusliku nõrkuse pärast.

KANADAS 700 SKAUTLIKKU NOORT

Skaudid ja gaidid Kotkajärve aastakoosolekutel

Septembrikuu viimasel nädalalõpul kogunes eesti gaidlik ja skautlik noorus Kotkajärvele, et enne suviste laagrialade lumealla minekut teha kokkuvõtet möödunud tegevusaastast ja seada tähiseid tulevikuks. Loodus oli värvirikas, nagu see on alati sel aastaajal Põhja-Ontarios, üks vähestest kohtadest maailmas, kus sellist ilu võib nautida.

Aastakoosolekute avamiseks marssisid noortejuhid Anton Õunapuu väljakule, kus suures sõõris seistes heisati sini-must-valge lipp. Palve pidas skm. Endel Ruberg, mille järgi tervitas gaidmaleva juht ngdr. Tiia Kütt ja skautmaleva juht skm. Silver Kask. Toronto Eesti Skaudisõprade Seltsi nimel ütles noortele häid sõnu juhatuse liige nskm. Margus Tae. Toronto Rahvatantsurühma esimes nskm. Toomas Kütti oli toonud malevatele külakostiks kaasa äsjailmunud rühma juubelialbumi. Telefoniteel oli tulnud tervitus Rootsis asuvatelt peaskaudilt skm. Sven Hanson'ilt ja peagaidilt gdr. Virge Hint'ilt.

Nüüd liikusid aastakoosolekud siseruumidesse.

Kuna skautide aastakoosolek kandis juubeli ilmet, olles arvult kolmekümnes,

siis meenutas maleva vanem skm. Ermi Soomet seda oma sõnavõtus, rääkides esimesest aastakoosolekust, millest tema oli osavõtnud.

Skautüksuse Lembitu Malev Lembitu lipkonna juht skm. Evald Oder oli saanud kodumaalt iseseisvusajal tegutsenud Noorte Kotkaste organisatsiooni ühe rühma lipu, mida ta näitas kuulajaskonnale.

On tavaks esitada aastakoosolekutel mingi referaat, tihti väljaspool skautlust seisvate isikute poolt. Seekordseks referendiks oli palutud adv. Mart Tarum, kes Kotkajärve naabrina jutustas Muskoka piirkonna asustamisest eelmisel sajandil.

Noorteparlament peab kahte liiki koosolekuid: ühed kosolekud on ainult skaudi- või gaidijuhtidele, seega eraldi toimuvad, arutades vastava maleva sisemisi probleeme. Teised koosolekud on ühised koosolekud, kus tulevad sõelumisele noortetöö üldised suunad ja kus otsustatakse kõik ühised üritused. Esimesel sellisel töökoosolekul valiti koosoleku juhatajaks skm. Ervin Aleve, sekretäriks nskm. Jaak Haabniit (skaudid) ja ngdr. Linda Valter (gaidid).

Koosolek tegi muudatusi noorteajakirja „Tulehoidja" tellimishindades. Niinimetatud juubeliaasta erifondi aruande esitas skm. Jaan Lepp, mis kinnitati. Fondi summadest on kaetud Kotkajärve hoonete parandustööd ja malevate kodu väljaehitamine Toronto Eesti Majas. Kotkajärve ehituste parandamist jatkatakse ka tuleval aastal. Teatavasti toimub järgmisel aastal ESTO-80 raames skautlike noorte maailmalaager Rootsis, kuhu sõidavad ka Kanada eesti vormikandvad noored. Ülemere lendu kutsutakse „Põhjakotka Lennuks" ning selle kohta andsid selletusi skm. Leo Puurits, Ermi Soomet ning Silver Kask.

Laupäeva õhtupoolikul olid eraldi koosolekud skaut- ja gaidjuhtidele ning pärast õhtusööki toimus peamajas ühine koosolek, kus skm. Ervin Aleve juhatusel oli koos ühe laua ümber noored juhid nooremgaiderid Maret Liik ja Silvi Terts ning skautjuhid Richard Laanvere ja Peeter Kivioja. Arutlusaineks oli „Miks mitte olla juht". Panelistid tõid oma lühikestes, kuid hästiläbimõeldud sõnavõttudes esile neid raskusi, millega tuleb tegelda noortejuhil. Järgnesid sõnavõtud kuulajaskonna poolt. Leiti, et kuigi skautlus-gaidlus ei ole momendil populaarne Kanadas on mõlemad noorteorganisatsioonid väga hinnatud eesti ühiskonnas kõigil mandritel, kus asub kaasmaalasi. Hilisõhtul toimus Kotkajärve metsakirikus armulauaga jumalateenistus, kus teenis õpetaja nskm. Andres Taul. Pühakoda metsas uppus küünaldesärasse. Sügisene mets kajas vastu kirikuliste laulule, jättes kohalviibijatesse sügava elamuse.

Sellele järgnes kohvikus filmide ja valguspiltide näitamine toimunud vanemgaidide ja vanemskautide kanüüretkist ning Unity '79 etnilisest laagrist USA-s möödunud suvel. Kanada eesti skautlikke noori esindas selles laagris üks gaidide salk, kes oli kogunud omale palju pilte, ilusaid mälestusi ja rahvusvahelisi sõpru.

Pühapäeva hommikul luges palve skm. Endel Ruberg, millele järgnesid töökoosolekud nii skautide kui gaidide poolel. Alles pärast lõunasööki tuldi kokku ühisele koosolekule, millega lõpetati aastakoosolekud. Arutati rühma- ja salgajuhtide väljaõppe küsimusi. Ja nagu igal aastal, kus ja millal tulla kokku järgmiseks aastakoosolekuks. Ettepanekuid oli mitu. Hääletamisel võitis Kotkajärve kohana ja ajana septembrikuu viimane nädalalõpp aastal 1980.

Aastakoosolek lõppes sügiskullases metsas tihedas sõprusringis lipuvarda ümber. Lõppsõna ütles skm. Heino Jõe.

Gaidmalevas ei toimunud valimisi. **Skautmaleva juhiks valiti tagasi skm. Silver Kask.**

Maleva staabi liikmeteks valiti: skautmastrid Ervin Aleve, Egbert Runge, Jaan Lepp, Mart Pedel, Lia Pikkov, Konsa Leemets, Ivar Nippak, Enn Kiilaspea, Leo Puurits ja nooremskautmastrid Jaan Roos, Bruno Lindre.

Skautmaleva arvuline tugevus on koos juhtidega ja vanaskautidega 446 liiget, gaidmalevas on 273 liiget.

Kaheksakümnekolmepealise aastakoosolekute pere kõhumurede eest hoolitsesid prouad Endla Komi, Juta Kübarsepp ning gdr. Alice Kullango.

FINN-AUTO
TEEN KÕIKI MEHAANILISI PARANDUSI
(mitte keretöid)
3323 DANFORTH AVE., TORONTO — TELEFON 691-9553
RISTO SAARENVIRTA

Nicholas G. Leluk:

ETNILISTEL GRUPPIDEL TULEKS ORGANISEERIDA TUGEV SURVEGRUPP

Etniliste Ajakirjanike Klubi viimasel kokkutulekul oli arutlusteemaks valitsusasutiste, ajakirjanduse ja TV suhtumine etniliste gruppide probleemidesse. Külaliskõnelejaks oli Klubi aupresident, Ontario Parlamendi liige Nicholas G. Leluk, kes pikemat aega on tegelenud etniliste rahvusgruppide probleemidega mitmekultuursuse alal. Ta selgitas Valitsuse heatahtlikku suhtumist etniliste gruppide probleemidesse ja võimalusi kaasaaitamiseks nende probleemide lahendamisel.

Provintsi eelarves on selleks käesoleval aastal $400,000 etniliste gruppide rahvuskultuuri arendamiseks ning meelelahutuslike kavade toetamiseks. Etniliste Ajakirjanike Klubi soovitud toetust ei saanud, kuna see ei olnud esitatud sellises vormis, mis soodustanuks palve rahuldamist. Ta soovitas etnilistel gruppidel organiseerida Queens Park'is tugev survegrupp (lobby), kelle kaudu oleks võimalik aegsasti saada kõik vajalik informatsioon, selgitada vajalistele isikutele oma vajaduste tõsised põhjused ning esineda mõjukalt valitsusasutiste juures.

Teiseks arutlusteemaks oli etniliste probleemide esiletoomine suurajalehtede veergudel. Nendele ajalehtedele saadetud kirjutistele antakse selekteeritud ruumi ja sagedasti parandatakse, või „tohterdatakse" sellises ulatuses, et kirjutis sagedasti ei väljenda enam seda, mis oli saatja sooviks. Peeti soovitavaks, et etnilised ajalehed ise vahendaks informatsiooni, mis omavad üldist tähtsust.

TV kanal 47, saate „Let's discus it" korraldaja, kes kokkutulekust võttis osa, püüdis selgitada, millised probleemid võiks etnilisi rahvusgruppe rohkem huvitada ja kuidas neid esile tuua. Magyar Hirlap kaastööline soovitas ühe paneli teemaks võtta „Mis on viga Rahvusvahelise Karavani juhtimisega" ja selgitada miks mõned rahvusgrupid seda enam ei soovi kaasa teha praeguste tingimuste juures. „Meie Elu" kaastööline tõstis üles küsimuse, et praegu on palju juttu diskrimineerimisest ja rassismist. Üks panel võiks selgitada nende tagapõhja. Tema arvates diskrimineerimise ja rassismi probleemi toovad enesega kaasa need, kes Kanadasse tulles ei võta omaks siinset elulaadi, vaid elavad nii kuidas nad on harjunud elama seal, kust nad tulid.

Nagu selgus, oli möödunud kuu suuremaks ürituseks Klubi poolt organiseeritud „2. Etnilise Ajakirjanduse Pidustus" Ontario Place Forumis. Rahvusvaheliste Lavakunstnike Ühingu liikmete esinemine kestis seal 90 minutit ja anti edasi TV kanal 47 kaudu. Kavalehel oli pilt Kalev Estienne esinejatest pallidega ja pikem kirjeldus nende poolt esitatavast moodsast võimlemisest Evelyn Koopi juhtimisel.

MITMEKULTUURI TEATRIFESTIVAL SEEKORD ILMA EESTLASTETA

Juba kaheksandat aastat pakub Mitmekultuuri Teatrifestival St. Lawrence Centeri laval vaheldusrikkaid programme erikeelseile teatrihuvilistele. Hiljuti ajakirjandusele korraldatud informatsiooni-koosolekul tervitas erinevate etniliste lehtede esindajaid Mitmekultuuri Teatriühingu president hr. Guenther Petricek, andes põgusa ülevaate Teatriühingu tegevusest ja eelseisvast festivalist.

Festival alustab tegevust 26. oktoobril erakorralise ukraina keelse avalavastusega Vesnivka Tütarlaste Koorilt. See tasuta sissepääsuga lavastus põhineb muusikalisele Ukraina lasteloole. Samaaegselt võetakse vastu rahalisi annetusi, mis suunatakse Ontario vigaste laste organisatsioonile Ülemaailmse Lasteaasta puhul.

Järgneb terve rida erikeelseid lavastusi: 27. oktoobril tshehhikeelne „Latern", 28. oktoobril ungarikeelne Ferenc Molnari abielukomöödia, 3. novembril lätikeelne detektiivlugu, 9. novembril soomekeelne muinasjutt, 10. novembril armeeniakeelne perekonnadraama, 11. novembril itaaliakeelne Luigi Pirandello komöödia, 16. novembril leedukeelne ajakohane komöödia, 17. novembril saksakeelne lõbus ajalugu käsitav näidend ja 18. novembril ukrainakeelne rahvapärane naljamäng. Nagu näha, puuduvad lavalt tänavu eesti teatrigrupid, mis osutub eesti teatrisõpradele suureks pettumuseks.

Eesti teatri puudumiseks teatrifestivalil on mitmeid põhjusi. Kuna igal aastal valitakse mitmekultuuri teatrifestivalile üle 40 liikmeskonda kuuluva teatrigrupi hulgast 10 parimat, langevad paljud paratamatult välja. Tänavu langes Eesti Rahvusteatrile Kanadas au esineda festivalil. Teatavasti esinesid nad viimati Torontos kevadise Laulupeo ajal ja viisid hiljem oma eduka lavastuse suvistele Lääneranniku pidustustele. Ajapuudus on olnud peamiseks takistuseks uut lavastust põhjalikult ette valmistada algavaks teatrifestivaliks. Seal on oluliseks nõudeks hea ettevalmistus ja täiuslik kunstiline viimistlus, kuna esinejad võistlevad omavahel.

Osaliselt esineb eesti motiive siiski teatrifestivali aegu Town Halli fuajees, kus kuuldavasti Eesti Kunstide Keskus kavatseb korraldada fotonäituse multikultuursel ainestikul, mis siiski ei küüni meie näitekunsti kajastamiseni. Loodetavasti pääsevad meie tuntud teatrigrupid aga esinema järgnevate aastate teatrifestivalidel.

It

Majanduselu

ÕNNETUSTE VASTUTUS-KINDLUSTUS

Seaduse järgi on kinnisvara- või krundiomanik vastutav selle eest, et tema omand oleks peetud seisukorras kus kellegil ei oleks ohtlik viibida.

Kui keegi saab vigastuse teie omandil ja selgub, et seda põhjustas mitteküllaldaste ettevaatusabinõude tarvitusele võtmine, peetakse teid vastutavaks.

Näiteks, kui töömees, kelle olete palganud paranduste tegemiseks omas majas saab vigastada kukkudes laste poolt sinna jäetud mänguasjadel, olete vastutav selle eest ja teil tuleb maksta kulud, mis on seoses tema vigastustega. Need võivad küllaltki suureks minna.

Kuigi meie kõik püüame oma maja ja muud meile kuuluvad omandid pidada võimalikult ohutus olukorras, peame erilist tähelepanu pöörama mõningatele piirkondadele. üheks selliseks kohaks on aias asuv ujumisbassein. Kuigi on võimatu alati järelvalvet teostada, olete vastutav oma ujumisbasseini ja selle kasutajate osas. Kohtud on otsustanud, et olete vastutav kõigi vigastuste eest, mis juhtub lastele kes teie ujumisbasseini kasutavad — kas loaga või ilma.

Ettevaatusabinõud tulevad tarvitusele võtta, et ei oleks võimalik basseini kasutada ilma teie teadmata. Talveks tuleb bassein katta, et ei oleks ohtu kui keegi kukub sisse ja ennast vigastab. Samuti olete vastutav kui keegi kukub ja ennast vigastab teie maja esisel kõnniteel. Seega lumest ja jäást puhas hoidmine on ülimalt tähtis.

Lõpuks oleme vastutav ka oma koera poolt tehtud vigastuste eest. Kirjakandja hammustamine jne.

Suur osa õnnetusi juhtub ka siis kui kõik ettevaatuse abinõud on tarvitusele võetud. Juhtuda võib, et nende tagajärjel tulenevad nõudmised võivad ületada kogu teie eluaegse teenistuse. Vastutus-kindlustus on sageli juba lisatud maja tulekindlustus-poliisile. See kindlustus katab poliisiomaniku kulud, samuti kui autokindlustus väldib autoomanikku maksmast autoõnnetuse kahjusid.

Kui teie majakindlustuse poliisile onjuurde lisatud vastutuskindlustus, kontrollige, kas see katab kõik mis tarvilik.

Kui aga see puudub, oleks see hädavajalik lisada praegusele kindlustuse poliisile.

☆

VÕIMALUSED VALITSUSE JUURES TÖÖKOHTADE SAAMISEKS

Soovite uue valitsuse juures töökohta saada?

Võimalused on olemas, kui aitasite aktiivselt kaasa viimases valimiskampaanias ja töötasite koos õige mehega, kes valijate soovil sai rahvaesindajana Ottawasse. Kui ta kuulub praeguse valitsuse parteisse, siis on teile õige aeg pinda sondeerida oma töö eest tasu saamiseks. Iga uus valitsus tasub oma aktiivsetele kaastöölistele poliitiliste kohtade määramistega, vastavalt nende teenetele. Enamikus on need osalise ajaga töökohad mitmesugustes komissionides. Kui arvate, et teil teeneid küllaldaselt on mõne sarnase koha saamiseks, siis on õige aeg ühendusse astuda Ottawas asuva lahke daamiga, Jean Piggott'iga, kelle büroo asub Kanada uue peaministri oma läheduses. Jean Piggott'i kasutuses on mitmeköiteline raamat, mis sisaldab vabade kohtade nimekirja.

See energiline daam on nüüd koostanud nimekirja, mis annab ülevaate kohtade vabanemisest. Ta võtab vastu sooviavaldusi ja püüab need vastavalt oskustele ja vajadustele täita. Sidemed parteiga on vajalikud. Tasu on mitmesugune — olenevalt töökoormusest, ajast ja muust. Algab $75 kuni $250.

Saadaolevad kohad on praegu parooli-komisjonis, raadio ja T.V. järelvalve organisatsioonis, spordi nõuande alal, kalade turustamise uurimise keskuses jne.

Valik on väga suur, kui olete osutanud teeneid uuele valitsusele.

Hans Kivi

Rahavargus New Yorgi Eesti Majas

Reede, 28. sept. hommikul pärast välisukse avamist varastati paaris tegutsenud neegri noormeeste poolt N.Y.E. Haridusseltsi büroruumist, kus muide asub ka Rahvuskomitee asjaajamine, HS baari kolme päeva raha. Vargus toimus ajal, kui üks neegreist avaldas maja mänadsherile Paul Saarele, et ta sooviks saada Eesti Majja tööle ja nad koos siirdusid baariruumi. HS büroouks oli lukustamata ja P. Saar oli just seal teinud arvepidamise kokkuvõtet, et seejärele raha viia panka — mis nüüd oli jäänud ajutiselt metallkarbiga büroo lauale. Selajal kui üks neegripoiss mangus all baariruumis töölevõtmist, jooksis teine vaikselt hoone kolmandale korrale büroruumi ja saades kätte raha, põgenes sama kiirelt hoonest välja, kellele kohe järgnes tänavale ka „tööotsija".

Varguse ajal majas teisi ametnikke veel ei olnud. A/S Nordic Pressi kui „Vaba Eesti Sõna" väljaandja büroruum asub HS büroruumiga vastakuti. Kui P. Saar märkas kahtlust äratanud liikumist eeskojas ja „tööotsija" kiiret ärajooksu, ta jooksis viimasele hoone välisuksele järgi, nägi aga vaid veel kahe musta kiire jooksuga kadumist eemale. Minnes büroosse, selgus rahavargus. Kohale kutsutud politsei ei saanud palju enam aidata, küll avaldas arvamist, et samad vargad või nende sõbrad võivad kergesti mõne aja pärast uuele vargusretkele tulla. Viimasest olenevalt on muudetud New Yorgi Eesti Majja sissepääsemise korda. Hommikutundidel enam välisust lukustamatult lahti ei hoita. Kui kaasmaalased soovivad selajal pääseda hoones asuvatesse büroodesse, siis peavad nad helistama uksekella ja seejärele teatama endist ukse juures oleva mikrofoni kaudu, mille peale uks elektriseadmete abil mõneks sekundiks avaneb.

On andmeid, et samad neegrist noormehed on mõni aeg tagasi käinud hoones ringi hiilimas, et koguda seal valitsevaist oludest omale informatsiooni. Mitte väga kaua tagasi varastati ühel laupäeval hoone keldrikorral asuvast garderoobist kallihinnaline daami minkkasukas. Üks naisametnikke põrkas hiljuti kokku hoone trepil luusiva noorema neegrimehega, kes küsimusele — mis ta sealt otsib, andis segase vastuse ja siiski lahkus. Kuuldavasti oli seekord varastatud rahasumma ligemale tuhat dollarit.

H K INSURANCE AGENCY LTD
23 Westmore Drive
Suite 200
Rexdale, Ontario M9V 3Y7
Tel. 745-4622

EI MINGIT KOMPROMISSI KOMMUNISTIDEGA
K. Päts — 1918

„KALEV" SAI SUUSARAJAD MOONSTONIS

Kuna E.S.S. Kalevi Suusaklubil puudus senini maa-ala murdmaasuusatamise harrastamiseks, võistluste korraldamiseks ja noorte võistlejate treneerimiseks, siis selle otsimisega tegeleti juba mõnda aega.

Balti suusavõistlused on viimastel aastatel peetud eestlastele hästituntud leedulasele kuuluval Moonstone suusamäel, kus ka murdmaasuusatamiseks vastavad rajad on olemas. Möödunud reedel

sõlmiti kokkulepe pikemaks ajaks Moonstone suusamäe omaniku B. Stanaitis'e ja Kalevi Suusaklubi esindajate vahel

murdmaasuusatamiseks varutud maa-alade kasutamiseks. Maa-alal on endine talumaja, mis antakse suusatajatele kasutamiseks. Maja on kahekordne, kogupindalaga üle 2000 ruutjala. Alumisel korral on suur köök ja kolm ruumikat tuba. Teisel korral viis elutuba. Kuna maja on olnud viimastel aastatel tühi ning seda tuleb ümberkorraldada vastavalt suusatajate nõuetele, siis on seal vajalikud vastavad parandustööd. Ruumikas köök kavatsetakse ümber korraldada suuskade määrimise ruumiks ja elutoad suusatajatele puhkeruumideks.

Parandamiseks vajaliku materjali annab maaala omanik

B. Stanaitis ja töö viiakse läbi talgutekorras. Esimesel aastal korrastatakse maja alumine kord ja järgmisel aastal teine kord. Sarnase suusatamise keskuse organiseerimisega on ka ühinenud Harald Raigna poolt juhitud Kanada Pioneer Suusaklubi. Ka leedulastele, kes praegu organiseerivad omalel suusaklubi, on seal varutud eriruumid.

Maa-alal on juba suusatamiseks vastavad rajad olemas, kuid sinna on võimalik veel uusi radu teha, mida ka tulevikus kavatsetakse. Kalevi Suusaklubi peakoosolek toimub Eesti Majas teisipäeval, 16. oktoobril kell 7.30 õhtul.

Klubil on käesoleval ajal 85 liiget. Kaasmaalastel, kes soovivad klubiga ühineda või lähemat informatsiooni saada, palutakse helistada õhtuti esimehele hr. A. Oiling — tel. 255-0783 või laekurile pr. E. Jaaguste — tel. 223-6141.

Teadaanne pensionäridele

Sügishooaja esimene koosviibimine kohvilauaga toimub neljap., 18. okt. algusega kell 2.30 Eesti Maja suures saalis, millest klubi liikmeid külalistega palume osavõtta.

JUHATUS

Tallinna Realistide Koondise

sügisene kokkutulek toimub „Tartu College'i" restorani ruumes reedel, 26. oktoobril kell 7.30 õhtul.

Kokku tulevad kõik realistid, et värskendada kooliaegseid mälestusi, hoida Reaali vaimu erksana ja tähistada oma kooli aastapäeva.

„MEIE ELU" asutas Eesti ühiskond ja seisab eesti ühiskonna teenistuses.

Kasulik teada

Tuleohust saunades

CSA on Kanadas vastutav elektritarvete ja soenduskehade kasutamiskõlblikuks tunnistamisel koostöös vastavate provintsi asutustega. Tuleb meeles pidada, et kuigi sauna soenduskeha on valmistatud vastavalt CSA tulekaitse nõuetele, puuduvad ehituseseaduses määrused selle installeerimise kohta, mis sageli on tuleõnnetuste põhjuseks.

CSA kontrollosakonna ülem Erik Wilkins ütleb, et selleks peab välja töötama seadus, et kõik soenduskehad, ka need mis kasutamiskõlblikuks tunnistatud CSA poolt, peavad installeeritud olema tulekindlale põrandale.

Kahe viimase tulekahju juurdlusel selgus, et saunaahjud olid asetatud linoleumile, mille all oli laudpõrand. See oli tuleõnnetuse põhjuseks. Ka peab olema 100 amp. elektrivaru, mitte 60 amp. mis oli varem tavaline. Saunaahju soenduskehad on harilikult 5000 w. see on väiksem kui harilik kuivataja või veesoendaja.

Soovitav on sisseseadmine anda kutselise elektriku hoolde, kes võtab vastava loa Ontario Hydrolt mille hind on $6.—. Loaga ühenduses on ka järelevaatus vastavate ametnikkude poolt, mis kindlustab, et töö on tehtud nõutele vastavalt.

CSA soovitab kerise katteks kasutada ainult tööstuste poolt müüdavaid kerisekive, kuna need katsetatakse samuti kui soendaja.

Lõpuks, ärge usaldage suusõnalist kinnitust äris, et soendaja on valmistatud CSA poolt ettenähtud määruste järgi.

Kui puudub CSA märk — siis võite kindel olla, et ta seda ei ole.

H. K.

Esto Mutual Fund Ltd.
5. okt. aktsia hind $10.27
145 King Street West, Suite 1900,
Toronto M5H 3M1 — tel. 364-1131
Õhtul tel. 925-6812

KLENK'i päevad Chicagos

Tänavused Kesk-Lääne Eesti Noorte Sõpruspäevad toimuvad jälle Chicagos, osaliselt Eesti Majas ja lähedal olevas Marriott's Lincolnshire Resort hotellis. Seekordsed Päevad on natuke lühemad kui tavaliselt on olnud. Kava on jaotatud kahele päevale: algab reede, 23. nov. hommikul ja lõpeb laup., 24. nov. õhtul traditsioonilise sõpruspeoga.

Eestlaste ajaleht „MEIE ELU" levib üle kogu maailma, kus asub eestlasi. — Tellige ja lugege „MEIE ELU". — Nõudke „MEIE ELU" proovinumbreid. —
„MEIE ELU" tellimishinnad: Kanadas: 1 a. $24.00, 6 k. $13.00, 3 k. $8.50 USA-sse: 1 a. 26.00, 6 k. $14.00, 3 k. $9.00. Ülemeremaadesse: 1 a. $30.00, 6 k. $16.00, 3 k. $10.00. Kiripostilisa Kanadas: 1 a. $14.50, 6 k. $7.25. Kiri ja lennupostilisa USA-sse: 1 a. $16.50, 6 k. $8.25, Lennupostilisa Ülemeremaadesse: 1 a. $23.50, 6 k. $11.75.

„MEIE ELU" TALITUS
958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6, Canada

Tellimiskupong:

Palun saatke minule „Meie Elu" ..... kuuks.

Tellimisraha siinjuures .....
(Tshekiga, panga rahakaardiga, posti rahakaardiga).

Nimi: .....

Postiaadress: .....

Kuupäev .....

.....
(Allkiri)

A. Mägiso:

PAREMA RIIGIKORRA OTSINGUL...

Ühiskondliku korra kujunemise analüüs ajaloo ja sotsioloogia taustal, kus tsentraalseks teguriks on inimene ise kõigi oma muutmata loomuomadustega.

Inimkond oma pikal ajalookäigul ei ole seni veel leidnud omale sarnast ühiskondlikku korraldust, mille juures võinuks märkida üldist heaolu, rahu ja õnne pikemaks perioodiks. Asupaigad, kliima, maaviljakus, naabrid, rännud paigast-paika kas vabalt või sunnitult ja mitmed muud tegurid on järjest muutunud kord paremale, kord halvemale. Alati on leidunud, kes üksikult või gruppides pole olnud rahul eksisteeriva ühiskondliku korraga. Kui sisemiselt pole olnud võimalik muuta seda korda, siis on kutsutud abi väljaspoolt. Sellane protsess on akuutne ka tänapäeval ja veel enamgi, sest imperialistlike huvidega rahvad ja riigid on sageli ise algatajad või koguni provotseerivad teisal rahutusi, streike, ülestõuse ja vastuhakke sealsele kehtivale korrale, et oma mustrit ja võimu levitada. Mäletame hästi, kuidas N. Vene 39 a. eest neelas Baltiriigid just imperialistlikes huvides. Seda on juhtunud ka mujal — Hiinas, Indo-Hiinas, Aafrikas ja Lõuna-Ameerikas ning see protsess kestab... Sellepärast tänapäeval ei tea keegi ennustada, milliseks võiks kujuneda ühiskondlik kord aastaks 2 tuhat. — Alljärgnevad read püüavad anda ülevaadet senisest arengukäigust ja märkida mõningaid pidepunkte, mis kestva toimega ka tulevikus.

Juba Aristoteles (384—322 e.Kr.) väitis, et inimene on ühiskondlik loom ja ta muutu binimeseks õieti alles korrastatud ühiskonnas, mida ta nimetas riigiks. Ühtlasi ta põhjendas, et riigi ülimaks ideeks ja eesmärgiks olgu oma kodanike õnnelikuks tegemine. Tema õpetuse kohaselt on riigis võimalik vältida rahutusi ja revolutsioone siis: a) kui kõigile ühiskonnakihtidele või võimugruppidele on võimaldatud osavõtt riigivõimu teostamise protsessist ja nii, et need oleks omavahel tasakaalus (võrdle K. Päts'i riigivõimu organite tasakaalu Põhiseaduse eessõnas) ja b) kui kodanike rikkuse- ja vaesusevahed ei ole suured. Aga enam kui 2 tuhandeks aastaks on jäänud nagu saatuse irooniaks, et seni pole veel loodud sarnaseid riike, kus kuulsa teadlase ja filosoofi idee riigist oleks leidnud rakendamise. Loeme, näeme ja kuuleme pidevalt igas maailma osas kestvatest rahutustest, streikidest, ülestõusudest, revolutsioonidest, poliitilistest mõrvadest, pantvangidevõtmisest, väljapressimistest, lennukite kaaperdamisest jne. ühes eeldatavate vastaste kõrvaldamiseks. Samal ajal võime kuulda poliitikute rahustavaid kõnesid ja lubadusi parema ja õiglasema tuleviku poole siis ja ainult siis, kui teda ennast ja ta parteid valitakse võimu juurde. Meenub L. B. Johnson'i „great society", P. E. Trudeau „just ja new society jne. Sarnased loosungid on kavalalt käigustatud, et valimistel hääli püüda... kes ei tahaks elada toredas jaõiglases ühiskonnas! — Enamasti aga juhtub nii, et valimistel antud lubadused unustatakse varsti ja leitakse põhjuseid kõrvalehiilida nende rakendamisest. Tänapäeva poliitikas vaevalt keegi oma sõna peab ja on naiivne seda ka uskuda, ainult vaata ja oota!

Mõnede ajaloolaste arvates

Aristoteles'e riigidele on kõige lähemal seisnud Shveits

oma Liiduvalitsusega 22. Kantoni üle, kui jätta märkimata naiste valimisõigus, mis seal puudus kuni 1972 aastani. Samas aga märgitakse, et Aristoteles'e idee poole püütud ka 1. Maailmasõja järele end iseseisvaks ja vabaks võidelnud Ida-Euroopa „väikeriigid" kuni need 2. Maailmasõjaga hävitati ja okupeeriti N. Vene impeeriumi külge, kus veel tänapäev kehtib ajaloos seni tundmata terrorirezhiim — kommunistlik diktatuur, mida poliitilised kommentaatorid nimetavad „gerontokraatiaks", sest sealses ühiskonnas võimueliidi kuppel, kuuludes Stalin'i kängi, valitseb nii avaliku kui ka eraelude üle eesmärgiga võimuhoidmiseks ja ekspansiooniks ka väljaspoole vägivalla abil. Vaatamata sellele, leidub väljaspool N. Vene piire ikka veel neid, kes suvatsevad N. Venet nimetada või kutsuda „sotsialismi maaks", kuigi seda peetakse enesepesemiseks tõrvases vees, sest Venemaal eksisteeris sotsialism ainult märtsi keskelt kuni 7-da novembrini 1917 a. — Aleksander Kerenski valitsemise ajal ja sedagi ainult vormiliselt. Evolutsioonilisel sotsialismil (Fabian's), mis arenenud klassikaliselt liinil, puudub eesmärk: muuta eksisteeriv ühiskondlik kord vägivalla abil, likvideerida seal täielikult eraomand ja kõrvaldada ühiskonnast poliitiline opositsioon. Talunikud juba meie Vabariigi ajal võrdlesid sotsi kommunistiga, nagu sisalikku rästikuga, olgugi, et mõlemi kaugsed esivanemad võisid olla sugulased. Seega N. Vene poliitiline muster „Nõukogude Vabariikide Liit" on kõige jõhkramale valele rajatud väljamõeldis tõevääanamiseks. Ja sellisele fobiale ehitatud riigi vahekorrad demokraatlike riikidega ei saa kunagi olla sõbralikud ja kestva toimega. Ayn Rand võrdleb N. Venc ja USA vahekorda „detentet" kui relvastatud röövlit varaomanikule, kus viimane teeb esimesele järelandmisi (piecemeal concessions) rahu säilitamiseks antud korraks, kuna varaomanikul ei ole saada midagi vastutasuks.

Hans Huyn'i teose „Der Angriff" kohaselt, belgia ja prantsuse teadlased ning rahvusvaheline Punane Rist on kindlaksteinud, et N. Venes bolshevike valitsemisel a. 1917 kuni 1969 hävitatud inimelusid ligi 49 miljonit. See kohutav arv aga ei sisalda veel endas hukkunuid mitmesugustes sõdades, arvatud ühes ka kodusõda. A. Solzhenitsõn hindab bolshevike kontosse koguarvuna 66 miljonit. Charles Preston'i „Basic political theories" järele Karl Marx'i poliitiline filosoofia klassivõitluseks ei ole ainult ajendiks vennatapmisele — fratricide (Kain ja Abel) vaid proletariaadi diktatuuris tuleb võimu kasutada ka järeltuleva sugupõlveparricide (lapsed) hävitamiseks, et ei tekkiks uut klassi vana hävitatud bourzhuaasia asemele. Vastavalt sellele iseloomustatakse kommunistlikku riigikorda kui „igavest revolutsiooni" s.t. kes pea tõstab, see ka selle kaotab!

Ajalugu tunneb riike poliitiliselt kahes põhilises formatsioonis:

a) diktaatorlikud ja b) demokraatlikud riigid. Erinevused nende kahe mooduse juures on nagu öö ja päev. Esimesed ei luba riigivõimuteostamisest osavõtta ei kellelegi peale valitseva eliittrupi või partei, kes ühel või teisel viisil pääsenud võimule või vägivaldselt haaranud selle. See grupp valitseb nii nagu see meelepärane oma võimulpüsimiseks ja ainelıseks heaoluks. Sarnases riigis seadusandlust ja kohtuvõimu reguleeritakse ka valitsuse s.o. eksekutiivvõimu enda poolt. Riigi statuudiks võib olla kas valitsuse deklaratsioon või nimeliselt ka põhiseadus, nagu N. Venes, kus see mõeldud rohkem propaganda vahendiks välismaailmale. Kodanike vabadused on seal kavalalt niveleeritud peaaegu nullile, sest üks paragraaf küll lubab, teine aga kohe keelab riigi kui supremaadi kasuks. Demokraatliku riigikorra motoks peetakse „kõrgeim võim riigis olgu rahva käes", kes seda võimu teostab oma tähtajaks valitud esindajate kaudu riigi esinduskogusse (kongress, parlament), valitsusse ühes riigipea (president, peaminister) juhtimisel. Sarnase riigi statuudiks on tavaliselt rahva või selle esinduskogu poolt vastuvõetud põhiseadus (konstitutsioon), kus kodanike õigused ja kohused riigi vastu moodustavad demokraatia tuuma (nucleuse), et vältida riigivõimu kurjasti kasutamist ja omavoli kodanike vastu. Käesolev sajand omistab sellele suurt tähtsust USA algatusel (President Carter'i erimission) globaalses ulatuses vaatamata sellele, et diktaatorlikud riigid siin töötavad vastu. Üldiselt nende kahe pooluse — diktaatorlike ja demokraatlike riikide vahel on veel terve rida riike, kus ollakse kord lähemal, kord kaugemal ühest kui teisest poolusest, mis oleneb võimu kontsentratsiooni astmest ülevalt alla või alt ülespoole. Vastavalt riikides rakendatud majandussüsteemile, liigitakse neid veel: a) kapitalistlikeks ja b) sotsialistlikeks riikideks. Esimene sai omale jõulise põhja 19. sajandil tööstusliku revolutsiooniga Inglismaal ja on arenenud kõige võimsamaks USA-s. Kapitalismi peatunnuseks peetakse eroamandit ja sealt juhitud produktsiooni ühes vabavõistlusega kaupade kvaliteedi ja hindade suhtes vabaturu korras. Sotsialism sellevastu nõuab produktsiooni osadust kogu rahvale, põhjendades seda ühtlase sotsiaalõigusega eraomandi pidurdamiseks, eriti riiklikult tähtsamate tööstuste ja loodusvarade suhtes. Kuigi mõned sotsialismi poliitikud arvavad, et kommunism olla sotsialismi lõpueesmärk — maapealne paradiis, siis õigeusklikud sotsid ütlevad, et

kommunismil kui riigikapitalistlikul türannial ei ole midagi ühist evolutsioonilise sotsialismiga.

Kommunismis eraettevõtja asemel on riigivõimuga partei-aparatshik teinud oma elu mugavaks vürstlikus stiilis, kuna tööline peab leppima ikka sellega, mis vürsti laualt langeb. Puudub kõigi kodanike õiguste eest valvelseisev riigivõim, nagu see omane demokraatiale. Muide fascismil ja natsismil on ka sugemeid sotsialismiga, kuid Ayn Rand võrdleb neid vastasjõukudena (rival gangs) kommunistlikule diktatuurile.

Poliitiliste küsimustega tegelevad teadlased juba Benedict Spinoza'st peale (1632—1677) rõhutavad, et demokraatia on kõige mõistuspärasem valitsemise vorm, kuna seal on igaüks nõustunud tegutsema ühise võimu juhtimisel ja enamushäälel on seadusjõud kõigis valitsemisalastes küsimustes. Kahjuks aga ei ole siin võimalik jätta kohe märkimata, et ka N. Vene gerontokraatia reklameerib ennast kui „kõige demokraatlikumat riigikorda terves maailmas" vaatamata sellele, et ainsa valitseva partei (bolshevike) koosseis ulatab vaeval 9%-le kogu 262 miljoni elanikkonna juures. Samuti, et ei olla mingisuguseid seisuse või klassivahesid, nagu kapitalistlikes maades. Selles osas toob selgust Vallensky ja Wallace „The peoples almanac", kus öeldakse, et N. Venes on isegi rohkem klasse kui mujal ja nimelt: 1) eesõigustatud valitsev ülemklass — partei-aparatsikud; 2)haritlaste keskklass; 3) töölised ja 4) orjad. Esimene klass moodustub mõnestkümnest tuhandest võimueliidi bürokraadist, kes teostab tegelikku valitsemist. Teine moodustub kutselistest spetsialistidest ja partei usaldusalustest, kes administratsioonis valitseb kommuune kohtadel võimueliidi käsul. Kolmas koosneb töölistest vabrikutes, sovhoosides, kolhoosides ja mujal s.t. tõefisest proletariaadist, kelle eest tehti revolutsiooni ja kelle nimel ka valitseb kommunistlik partei. Neljandasse kuuluvad poliitilised dissidendid — inimõiguste ja vabaduse eest võitlejad gerontokraatias, kelledelt võetud või võetakse kõik õigused, tihti isegi kodakondsus ühes väljasaatmisega riigist. Sama allmanaci järele, nende Ülemnõukogu (Supreme Soviet) kujutab endast vaid kummitemplit, sest valimised teostuva l ainsale kandidaadile igas valimisringkonnas ja kandidaatideks saavad olla ainult need, kellega nõustub partei keskkomitee. Valimisi kontrollib parteivõimu kaitseorgan KGB ja häda sellele, kes julgeb hääletada avalikult vastu. Sellepärast kuulemegi, et seal jälle valitud „kõik rahva poolt" ülesseatud kandidaadid 99,9%-lise poolthäältega. Ka naistel on seal üheõiglus meestega ainult paberil. 4/5-ku kogu tööliskonnast moodustavad naised, parteis napilt 1/5-dik koguarvust ja poliitikas juhtivalt tegev mõni üksik. Näiteks partei keskkomitees ainult 6 naist, valitsuses ja poliitbüroos — mitte ühtegi.

Sama mustri järele valitsetakse kõikides kommunistlikes maades olgugi, et hiljuti Pekingist tulnud teateil valmistatavat seal ette üldisi ja vaba valimisi järgnevasse parlamenti — Rahvaesinduse (Peoples Assembly), et hakata maad ülesehitama demokraatlikumal viisil modsaks tööstusriigiks. Meie muinsus- ja ajalooteadlane dr. O. Loorits nimetab kommunistlikku korda „Ida demokraatiaks", ja väidab, et ka meie seas paguluses on osa poliitikutest nakatatud sellest „demokraatiast", sest ega's nad muidu karda vabu ja üldvalimisi organisatsioonilıseks tegevuseks. Usurpeeritakse õigusi ja ülesandeid tippudes ja nimetatakse või määratakse volinikke ja esindajaid.

(Järgneb)

JAAN ALMER
KATUSETÖÖD
Teeme uusi ja parandame vanu, samuti suvilate katuseid.
Helistada tel. 699-5295

JOHN E. SOOSAAR, C.A.
Chartered Accountant
Suite 600, 55 University Ave., Toronto, Ontario, M5J 2H7
Tel. 862-7115

Laste ja noorte raamatud

EESTI KEELE HARJUTUSTIK I	2.50
V. Tauli EESTI GRAMMATIKA I	8.00
änes EESTI KEEL (selle ehitus, areng ja ortoloogia)	6.50
A. Kajasaar EESTI MAATEADUS 1, 2 ja 3 vihk @	2.50
H. Rajamaa AABITS	$3.30
H. Rajamaa EESTI ALGLUGEMIK I	3.30
H. Rajamaa EESTI ALGLUGEMIK II	3.30
H. Rajamaa EESTI ALGLUGEMIK III	3.30
H. Rajamaa EESTI LUGEMIK II	3.50
T. Künnapas MEIE KODUMAA	3.75
H. Michelson EESTI RADADEL	9.00
S. Raatmaa JÄNESEPOEG KES LENDAS	4.30
H. Jänes E. KEELE GRAMAATIKA I	3.30
H. Jänes MEIE EMAKEEL II (E. keele ja stiili õpik)	3.30
H. Jänes MEIE EMAKEEL III (E. keele õpik)	3.30
KALEVIPOEG	3.00
A. Tiitus KOLM MUINASJUTTU	3.00
E. Lindsaar KOMPANI POEG	1.00
KUIDAS TALLINN NIME SAI	3.00
K. Vaikla KULDNE TAMMETORU	3.00
LAULE JA MÄNGE VÄIKELASTELE (Nootidega)	5.00
LAINETE SALADUS	4.00
K. A. Hindrey LEMBITU	3.50
J. Kaup LINNUSE EHITAJAD	2.00
T. Künnapas MEIE KODUMAA	4.00
H. Nõu OI-OI-MIS JUHTUS	3.10
S. Raatmaa MINU KARU	5.10
MINU PILDIRAAMAT	2.50
A. Teder NAPOLEONI JÄLGEDES	2.50
H. Michelson NOORSOOTÖÖ RADADEL	4.00
NOORTE LAULIK	3.00
Ü. Lehti PIKKE — MIKKE	1.50
G. Helbemäe RAEKOOLI ÕPILANE	3.50
K. Ristikivi SELLID	3.00
K. Ristikivi SEMUD	3.00
H. Michelson SKAUTLIKUL TEEL	3.25
J. Kaup SÜGISE LAUL	2.50
E. Õun TSIRR	4.50
USUÕPETUST KODULE JA KOOLIDELE	3.00
A. Mägi VALIMIK LUGEMIST NOORTELE	6.30
VIKERKAARI (laule ja lugusid)	2.50
H. Mäelo VÕIDUKARIKA MÄRGI ALL	2.50
ÕPETA MIND LUGEMA I	3.00
ÕPETA MIND LUGEMA II	4.50

Postiga tellides raamatu hinnale lisandub saatekulu.

Müügil „MEIE ELU" talituses
958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6

Okupeeritud Eestist

KUIDAS TARTUS MÕRVATI LEMBIT HANNI

Augusti õhtul kella 22 paiku seadis Lembit Hanni, kes oli KGB poolt keelustatud Tartu filmiklubi „Amfo" esimees, sammud mööblikombinaadi poole, kus sel õhtul oli valvurit asendamas valvebrigaadi brigadir Mati, kellega Lembit sõbrutses. Ta otsustas pisut vestelda. Raadio ja portfell käes sammus ta mööda Sõbra tänavat jõe suunas. Parasjagu naelutas keegi mees „kurja koera" silti kase külge. Lembit soovitas selle aiale kiua. Varem viis korda kohtu poolt karistatud Uno Parm ei lasknud enesele karistamatult õpetust anda. Liiati oli ta purjus.

Siis hakkas Lembituga norima ja tikkus kaklema. Lembit läks eest ära, pärast ka jooksis. Teine ajas teda noa välkudes aluspükste väel taga. Seda nägi pealt ka Mati, kes oli tulnud uksele vaatama, kas Lembit tuleb juba. Uno Parm järgnes Lembitule isegi valveputkasse. Ilmus ka autojuht Peeter. Koos hakati Uno Parmi rahustama. See mõistis, et Lembit on ülekaalus: „Ärge pahandage poisid, ma olen võtnud!" Lembit ja Peeter saatsid joodiku koju. Lembit oli sel õhtul vaid õlut joonud.

Kui oldi taas valveputkas, rüüpasid Peeter ja Mati pisut viina. Pärast vestlemist läks Lembit Peetrit koju saatma ja lubas veel Mati juurde tagasi tulla. Kell hakkas lähenema südaööle.

Vahepeal oli Uno Parm jälle hoogu läinud ja tänaval kuulutanud:

„Täna tuleb kaks laipa!"

Koos kolme kaaslasega (lisaks koer) varitsesid nad tulijaid. Üks naisvaritseja ajas Lembitule koera kallale. Peeter põgenes kohe, nähes nii suurt kampa. Mõrvar Uno Parm lõi noaga Lembitu paremasse jalga, purustades suure tuiksoone. Lembit hakkas appi hüüdma ja pages oma aeda, vererada taga. Ta ei jõudnud trepini, kust olnuks kergem end kaitsta või isegi tuppa pääseda. Õues ässitati taas koer kallale ja hakati noormeest peksma. Ta kaotas teadvuse.

Naabrid kutsusid kainestusmaja miilitsad, kuna arvasid, et õues on joodik. Ära nad teda ei tundnud, abi ei andnud. Miilitsad tulid nagu ikka suure hilinemisega. Lembitu pulss veel löi õrnalt. Kui hiljem veel saabus kiirabi, konstateeriti juba surma... Uurijad aga saabusid suure hilinemisega. Kui oleks suudetud asjalikult ja kähku tegutseda, oleks Lembit Hanni elu päästa suudetud.

Praegu ei julge keegi midagi tunnistada, kuigi abikaasa on käinud majast majja inimesi palumas — kõik kardavad kättemaksu (ka Peeter). sest Parmu kamp oli olnud

Sõbra tänava hirm.

Mees olevat tihti käinud nuga hambus või kirves käes uste taga lõhkumas.

Et ametivõimud püüavad asja mätsida, annab tunnistust ka Edasis ilmunud teade, kus tunnistati lugu vaid üliraske kehavigastuse tekitamiseks, mitte tapmiseks. Kõige rohkem ootab mõrvarit 3—10 aastat, millest vaevalt poolt tavaliselt ära istutakse ja siis taas edasi tegutsetakse. Sellepärast inimesed kardavadki tunnistusi anda.

Lembitu abikaasa Helgi ootas teist last (poeg Berik on aastane). Ema on pime ja liikumisvõimetu, kõnnib tabureti abil. Ei soovi enam elada... Õnneks inimesed abistavad teda.

KGB KIUSAS

Lembit Hanni lähemad tuttavad kinnitavad, et tema tapmine alanud „Amfo" sulgemisega, tegelikult juba varem — kui KGB alustas „vestlusi". Lisaks veel noormehe kõige kohutavamad elamistingimused — elas praktiliselt kogu elu (kuni abiellumiseni paar aastat tagasi) vanas kuurilobudikus (umbes 5 ruutmeetri, kõle ruum, kus magas põrandal, sest ruumi jätkus vaevalt emale ja ta filmiraamatutele ja ajakirjadele. „Amfo" oli andnud talle rolli ja enesekindluse. Ka kirjutas ta lehtedele filmilugusid. Sellegi õiguse oli temalt võtnud KGB. Leitnant Albert Gerold lubas teda ühel ülekuulamisel KGB majas Tartus koguni vahistada, nagu oli tehtud Sergei Soldatoviga, sest „kindlasti kuulub ta samasse punti". Sedaviisi laimates purustas KGB Lembit Hanni elu. Noormees hakkas vähehaaval üha enam viina tarvitama.

KGB ei jätnud Lembit Hannit rahule ka pärast tema surma.

Uurija oli nimelt naiselt pärinud, kas Lembitul polnud Nõukogudevastast kirjandust, ta olevat olnud seotud patsifistidega (vihje kinnimõistetud Teet Papsonile, kes oli olnud „Amfo" liige), ufoloogidega... Abikaasa vastas, et halleluuja ta Nõukogude võimule ei hõiganud, kuid niisugust kirjandust tal ka polnud.

Siiski korraldas KGB Lembit Hanni kodus surmajärgse läbiotsimise (igaks juhuks!). Ema, kes on raske unega, oli öösel ärganud ehmatusega, tundis tuuletõmbust — uksed olid lahti. Käega katsudes, leidis, et raadio oli kõrvalt kadunud. Järgmisel päeval, kui talle tuli vend külla, selgus, et raadio oli tõstetud kapile, ära oli võetud mõned raamatud ning soritud riiulis, nagu otsitud midagi. Varas oleks võtnud ju raadio...

★

Kerkivad küsimused, miks sai paadunud retsidivist, nagu see nõukogude terminoloogias kõlab, vabalt öösel ringi kolada ja karistamatult hirmutada pikka aega inimesi? Teatavasti nn. teisitimõtlejad ja nende tuttavad on pideva järelvalve all. Miks ametivõimud viivitasid Lembit Hannile kiirabi kutsumisega? Teatakse rääkida, et see saabunud alles paar tundi hiljem. Hulk mõistatusi. KGB ilmselt ohkas kergendatult, sest agendid olid laimanud Lembitu Eesti Demokraatliku Liikumise funktsionääriks Tartus, kuna tal oli halb õnn kuuluda allakirjutanu tuttavate hulka, keda samuti on laimatud samas „patus".

Viimasel ajal räägitavat Tartus rohkesti kõiksugu mõrvalugudest. Nji siis ongi, et ühelt poolt hoiab rahvast hirmul KGB ja teiselt poolt retsidivistid, kes võivad vabalt tegutseda, nagu mullu oli olukorra iseloomustamiseks Lembit Hanni ise öelnud...

Jüri Lina

Nõukogude võimud piiravad väljarändamist

Nagu teated ajakirjandusest näitavad, pageb viimasel ajal eriti rohkesti inimesi Nõukogude Liidust Läände. Tegemist koguni omamoodi lainega. Abiellumise kaudu väljapääsnud pajatavad, et on siginenud tohutult isikuid, kes esimesel võimalusel lahkuksid „töörahva paradiisist".

Olukorra iseloomustamiseks võiks tsiteerida ühe väliseestlase kirja allakirjutanule. See daam oli Lääne-Saksamaalt külastanud juulis oma kodumaad. Ta kurdab:

„Minu sõit Eestisse oli väga kurb, sest see elu seal on ju nii halvaks läinud, et ennast seal enam matta ei sooviks. Ei tea, kas veel Eestisse sõidan... Kõik saatsid mind ilusasti Eestist ära ja see oli minul vist viimane lahkumine Eestist."

Vähendamaks ka abiellumiste kaudu väljarändajate arvu on Nõukog. salapolitsei KGB rakendamas uusi drastilisi võtteid: takistada abiellumisi ja fabritseerida lahkumishimulistele kohtufarsse. Ilmekaks näiteks selles osas on tartlase Teet Papsoni juhtum, mille puhul avaldasid protesti Nõukogude kohtuorganitele Tallinnas ka väliseesti noored. Ka ei-reageeritud Teet Papsoni Soomes elava pruudi Merja-Tuula Springare armuandmispalvele.

Jüri Lina

Pahandusi Tartu ülikoolis

Tartu ülikooli vene keele ja kirjanduse kateedri juhataja, professor Jüri Lotman, kes on rahvusvaheliselt tunnustatud semiootik (aastast 1969 Rahvusvahelise Semiootikaassotsiatsiooni asepresident), oli kutsutud 2.—6. juulini Viinis toimunud rahvusvahelisele semiootika kongressile. Võimud ei andnud väljasõiduluba. Juba pikemat aega pole teda välismaale lubatud, kuigi kutseid saabub ohtrasti. Põhjuseks arvatakse muuhulgas, et tema juures elas ligi pool aastat „kahtlane isik" N. Gorbovskaja. Aastal 1972 toimus J. Lotmani kodus läbiotsimine leidmaks nõukogudevastast kirjandust. Sel suvel saabus ka kutse USA-st Indiana ülikooli semiootika suvekooli. Kutse saabus ülikooli rektori nimele, kuid asjaosalisele ei teatatud midagi. Koos eesti filoloogia teaduskonna dekaani Ago Künnapiga otsustati, et sõidab Künnap ise. Lotman kuulis asjast linna peal.

A. Künnap on sooritanud teisigi „tempe". Ta on vestelnud usklike noortega oma teaduskonnast, soovitades üsust lahti öelda. Tudengid on ikka vastanud, et pigem lahkutakse ülikoolist. Teda ei peeta tõsiseks õpetajaks. Lisaks keeldus ta tänavu suvel lubamast eksamitele eesti filoloogia teaduskonda Toomas Rosinat, tembeldades ta budistiks, sest noormees õpib orientalistikakabinetis jaapani keelt, ka muidu ei meeldivat nooruk talle. T. Rosinale mittelubamise põhjust ametlikult ei teatatud. Tegelikult tuleb seda seaduse järgi teha. Eksamikoosolekul kostis üks õppejõududest, et lubatagu T. Rosin siiski eksameile, küllap ta mõnes aines läbi kukub. Künnap vaidles vastu, sest Rosinat ei tohtivat kuhugi lasta — teeb kõik eksamid viitele.

Jüri Lina

LEIDURIVAIM AITAB VABADUSSE

GEISLINGEN („Meie Elu" kaastööliselt) — Kahe idasaksa perekonna hulljulge põgenemine omakonstrueeritud õhupalliga Lääne-Saksamaale juhtis taas maailma tähelepanu hetkeks ebainimlikule piirile „DDR'i" ja Saksa Liiduvabariigi vahel. Alates Berliini müüri ehitamisest 13. aug. 1961 on üle 176.000-nde idasakslase pööranud selja „tööliste ja talupoegade vabariigile". Lääne-Saksa piirivalve andmeil on põgenemisel mõrvatud 176 isikut. Kui palju põgenikke on leidnud viimase puhkepaiga Läänemere põhjas, seda teab ainult Läänemeri. Paljud on mõrvatud või põgenemisel uppunud.

Surmavöönd „DDR-i" idapiiril ja müür Berliinis sunnivad idasakslasi mõtlema välja uusi trikke, kuidas pääseda välja punasest „paradiisist". Viimastel aastatel on piirivöönd sedavõrd mõrvarlikult perfektne, et põgenemine on võimalik kas üle Läänemere või lennuteel. Enamik põgenikke valib tee vabaduseks üle teiste idabloki riikide, kus piirid pole nii hermeetiliselt suletud kui „DDR-i" vabaõhu vangimajas. Löökridu ajakirjanduses teevad veel need, kes põgenevad originaalsel viisil. Alles tänavu a. augustis õnnestus ühel neljaliikmelisel perekonnal Dresdenist lend vabadusse. Juulis põgenesid neli isikut lennukiga, mis oli rakendatud taimekahjurite hävitamiseks. Maikuul põgenes üks idasakslane Thüringenist purilennukiga.

Üsna sageli õnnestub põgenemine üle Läänemere, ehkki rannas on eeskirjad nii ranged, et suvitajad ei tohi võtta randa kaasa õhumadratseid. On teada kolm juhtumit, kus head ujujad on katnud kuni 20 kilomeetrit, et pääseda neutraalvetesse, kus nad on päästetud Saksamaa ja Skandinaavia vahel liiklevate parvlaevade poolt. Eriti andeka trikiga pääses mõned aastad tagasi „DDR"-ist välja üks meditsiintudeng Greifswaldist. Ta heiskas oma purjepaadile Poola lipu ning purjetas nagu õige mees kunagi otse Taani randa välja. Üks noormees Ida-Berliinist, kes valdas perfektselt ameerika slängiga inglise keelt, hankis endale ameerika sõduri univormi, millega jalutas läbi Checkpoint Charlie, mis on ülekäiguks välismaalastele, Lääne-Berliini.

★

Seoses õlikriisiga on muutunud aktuaalseks tuumreaktorite küsimus. Mõniteistkümmend reaktorit on juba käigus, terve rida kas ehitusel või kavandamisel. Viimastel nädalatel on seisnud sündmuste tulipunktis tsoonipiiri ääres asuv Gorleben, kuhu kavatsetakse ehitada aatomjäätmete säilitamisdepoo. Ekspertide arvamisel on selleks sobivad vana soolakaevanduse stollid.

Kui tänavu suvel alustati Gorlebenis sügavpuurimistega, olid kohal sajad „miljöökaitsjad", mille kõvaks südamikuks kommunistid ja hulgused. Nad tahtsid vägivallaga panna seisma puurimistöid. Puurimispaigalt tuli võtta maha mõni hektar noort metsa. Karvased miljöösõbrad ronisid ahvidena puude otsa, et takistada puude mahasaagimist. Elava koormaga puud langetati kõige viimastena, kus tööde läbiviimise kaitseks rakendatud politseinikud aitasid teostada puude sujuva kukkumise, et pärdikuid mängivad viga ei saaks. Öösel, mil puurimistööd katkestati, betoneerisid noorukid puuriaugud kinni ning torkisid läbi veokite kummid.

Selge joon ja üksmeel puudub ka valitsuse koalitsioonil. Ühed on poolt, teised vastu: „Tuumenergia on vajalik, aga ..." on tavalisekt argumendiks.

☆

Vanemad peavad maksma pärast lapse stuudiumi ka promoveerimiskulud. Selle otsuse langetas neil päevil kõrgem maakohus Karlsruhes. Kaebajaks oli üks 31-aastane bioloog, kaebealuseks ta isa. Viimane mõisteti maksma oma pojale 300 marka kuus toetust kuni promotsioonini. Kohus põhjendas oma otsuse sellega, et pärast doktoritiitli omamist on kutsealal rohkem väljavaateid. Isa põhjendust, et poeg vajas stuudiumiks 20 semestrit (10 aastat), ei võetud arvesse.

☆

Kölnis asuva Liebig-Druck & Verlag kirjastusel ilmus raamatuturule pilditeos Tallinnast tiitliga „Porträt einer Ostseestadt Reval/Tallinn 1220—1980". Suurekaustaline raamat sisaldab umbes 260 osalt värvifotot Tallinnast ja 30 lehekülge teksti, mille koostanud baltisaksa kirjanik-publitsist ja eestlaste sõber Erik Thomson. Raamatu tutvustamises öeldakse:

„Külastajad kõigilt kontinentidelt võivad ära tunda, et nad seisavad Tallinnas ainulaadse tähendusega ajaloolisel pinnal. Selles parimini säilunud keskaegses, endises hansalinnas, mis praegu nõukogude vabariigi pealinn Läänemere ääres, peegelduvad vahetamatul viisil Euroopa ajalugu ja kultuur, Euroopa ehitussaavutused ja Euroopa traagika sajandite muudatuses."

Raamatut saab tellida kirjastuselt, mille aadressiks on: Liebig-Druck & Verlag, Weisser Strasse 51, D-5000 Köln 50, W. Germany. Kuni 30. novembrini maksab raamat soodustatud hinnaga DM 29.80.

☆

„Küll on hull kui lehm lõhub ..." Selle kogemuse elas läbi üks politseinik autostraadal Kölni lähedal, kus üks lehm jooksis metsikul kombel „amokit". Poltiseinik tulistas püstolkuulipildujast lehma, kuid tabas kuuliga ka oma labajalga. Kõigi heade asjade lõpuks kukkus surev lehm politseinikule otsa, küsjuures seadusesilmal murdusid ribid. Kolleegid pidid vinnama kõrvale 500 kg. raskuse lehma, et päästa vigastatud lehmatapjat.

-kk

Ainult üks selge peaga poliitik

Viimasel ajal arvatakse, et Kanadas on momendil ainult üks selge peaga poliitik ja selleks on Ontario peaminister Bill Davis. Uue konservatiivide liiduvalitsuse ümber on tekkinud niipalju pahandusi ja seda peamiselt poliitilise naiivsuse ja kangekaelsuse pärast. Üks neist on „vastu vett ujumine" sellega, et Kanada saatkond viia Tel Avivist Jeruusalemma. See ei anna Kanadale mingit kasu, kuid rahustab üht väikest, kuid suure mõjuga rahvusgruppi Kanadas. Teine veelgi naiivsem ja vastuolulisem probleem on, et uus valitsus ei ole Kanada rahva valitsus, vaid esineb välismaiste õlikompaniide agendina. Tähtsam moment selles on, et Kanada taotleb oma õli hinda viia OPECi õlihinna tasemele. Selleks ei ole Kanadal mingit vajadust, sest imporditav õli hulk on 10—12%. Kuid uus peaminister J. Clark tõotas seda Tokio konverentsil, et meeldida neile maadele, kel õli ei ole, nagu Lääne-Saksamaale ja Prantsusmaale. Need maad ei vaja aga õli nii suurel hulgal kütteks, nagu külma kliimaga Kanada vajab. Kui Kanada tõstab oma õlihinna OPECi tasemele, siis ei ole Kanada võimeline maailmaturul oma toodetega enam võistlema, sest need tulevad liiga kallid.

Bill Davis on ainukene poliitik, kes olukorrast aru saab ja peab ühemehe võitlust peamiselt Alberta peaministri Peter Lougheediga, kes taotleb õlihinna tõstmist OPECi tasemele ja keeldub saadud kasusid jagamast teiste provintsidega. Bill Davis pidas hoiatava kõne ja märkis, et P. Lougheedi taotlused hävitavad Kanada ühtluse ja terviklikkuse. Meie ei ole Kanada liidus sellepärast, et toetada ühe peaministri kangekaelsust ja ahnust välismaiste õlitettevõtete rikastamiseks, kirjutatakse.

-la

Iga uus „MEIE ELU" tellija aitab kaasa sisukamale ajalehele.

EESTI KOKARAAMAT

Koostanud Viivi Piirisild
Eesti ja Inglise keeles

Hind $6.50

Postiga tellides saatekulu: Kanadas $1.00, USA-sse $1.50.

Müügil
„MEIE ELU" talituses
958 Broadview Ave. Toronto. Ont.
M4K 2R6

See on Kanada

(CANADIAN SCENE) — Victoria's Butchart'i aiad võtavad oma alla 14 hektari ja seda külastavad tuhanded inimesed igal aastal. Aias kasvavad roosid, daaliad, begooniad fuksiad, tsinniad ja krüsanteemid, peale „tuntud" lillede on seal veel mitmeid eksootilisi lilli ja põõsaid. Pimeduse saabudes on aiad valgustatud peidetud tuledega, mis tõstavad esile purskkaevud ja lilledega äärestatud tiigid. Seal kus praegu asuvad kuulsad Butcharti aiad, oli vanasti Robert Pim Butcharti tsementitööstus. Ja sinna lootusetult värvitusse paika hakkas ta naine Jennie asutama värviküllast aeda. Ta algas väga tagasihoidlikult, istutas siia-sinna mõned põõsad ja lilleherned, kuid ta kujutlusvõime ei andnud talle rahu ja varsti ümbritses ta maja suurepärane lilleaed. Butchartid ristisid oma aia „Benevenuto" ja kutsusid inimesi nende rõõmu jagama, aeda külastama. Tänapäeval hoolitseb aia eest juba järgmine generatsioon ja selle liikmed ning aias on ametis 35 palgalist aednikku.

☆

Kanada on esikohal ühe aafrika haiguse uurimisel. Toronto, York ja Alberta ülikoolide juures on uurimistöö käimas kuidas kontrollida tse-tse kärbest, mille hammustus kaasa toob unehaiguse ehk entsefaliitise. See on haigus, mis Aafrika elustandardi juures tavaliselt lõppeb surmaga. Umbes üks miljon inimest haigestub unetõppe Aafrikas ja suurem oma nendest sureb või siis jääb vigaseks eluks ajaks. Dr. Stephen Tobe Toronto ülikooli juurest ütleb, et ainuke teine riik, kes uurib tse-tse kärbest on Inglismaa. Ühendriigid on otsustanud selletaolisi uurimusi mitte ette võtta kartusest, et kui mõni tse-tse kärbes lahti pääseb ja elama asub näiteks Floriidas, kus elutingimused talle kodused ja sobivad, või siis jällegi Mississippi orus, võib see saatuslikuks osutuda. Uurimuste sihiks ei ole mitte leiutada uutsorti putukamürki, kuna kõigi insektitsiidi suhtes muutuvad putukad ajaga immuunseiks. Selle asemele püütakse leida vahendeid kuidas tse-tse kärbseid muuta sigimatuiks ja nii neist lahti saada.

☆

Alberta kooliõpetajad, kes õpetavad väljaspool ametlikku koolivõrku, on nüüd saanud tunnustuse ja nad on sisse võetud Alberta Ethnic Teachers' Associationi. Keeleõpetajad ja kultuurilise tagapõhja õpetajad võivad igaüks nüüd selle ühingu liikmeks hakata. Neil on vaja ainult sisse saata viis dollarit liikmemaksu Paul Kantor'ile, 13640-106 Avenue, Edmonton, Alberta T5N 1A7.

☆

Ontario kultuuriministeeriumi juurde on loodud osakond „The Newcomer Service, mis aitab nii indo-hiina põgenikke kui nende sponsore. Sealt saab 281 lk. raamatu, kus on ära toodud faktid Ontario elu üle ja loendatud üles kõik võimalikud teenindused indo-hiina põgenikele. Samuti antakse sealt abi inglise kui teise keele õppimise puhul ja juhendatakse põgeniked vastavate programmide juurde. Lähemaid andmeid ja informatsiooni saab ministeeriumist 1 Nicholas Street, Ottawa, või siis Newcomer Service'i kaudu 77 Bloor Street West, Toronto.

Perenaise pilguga

TEEKONNA LÕPP

Gerontoloogia kolmas loeng Ryerson Polytechnical Institute's oli Lorraine Hialt'ilt USA-st. Ta tegeleb vanadega 75 a.—100 a. kes on ratastoolis. Spetsialiseerunud mälu ja nägemisele.

Asutuse nimi on „Rerearch in Aging Advanced Development American Foundation for the Blind Inc. New York".

Ettekanne oli niivõrd elav ja hea, et ta pani kuulajad liikuma. Lisaks värvilised pildid instituudist kus ta 10 a. on töötanud. Ta meeldis kõigile ja hiljem oli kuulda palju kiidusõnu loengu üle.

Kõigepealt ta tutvustas vanade mälu funktsioneerimise ja intelligentsuse uurija William Wilson'i töötulemusi nii meeste kui naiste juures. Hiatt ise sai tõuke oma elukutsele üht ema ravides, kes oli temast 20 a. noorem. Temale on eluiga piltlikult üks ring. Haigus on puhkus. Kõrges eas inimene kaotab kontrolli enese üle. Kaotab kontrolli ümbruse üle ja ei taipa enam normaalselt ega reageeri normaalselt. Kõik toimub noorest erinevas maailmas.

Lugemiseks tuleb vanadele reguleerida lambivalgus vastavalt silmanägemisele ja vannituba olgu voodi lähedal.

Need ja palju, palju muud on nende asutuses arhitektide poolt ideaalselt lahendatud. Nende maja nimi on „Valge maja", nii et Washingtonis ei ole ainuke Valge Maja.

Ratastooli osakond funktsioneerib nii, et neil on suuresti tegevust ette nähtud. Põrandad on siledad, künnisteta. Tool ise kõigiti isikule kohandatud ja küllaldase küünarnuki ruumiga. Põrandad on valged ja mööbel tume. Söögisaalis põrand tume ja lauad valged. Laudlinu ei tarvitata ja taldrikud normaalsest suuremad ning värvilised. Kõik on sise-arhitektide poolt hoolega kohandatud nagu valgest ruumist pimedamasse või ümberpöördult, minnes. Poolpime näeb hästi apelsin-kollast värvi ja ka oraanzhi, valge-musta triipe.

Raskusi valmistab see, et vanad varjavad oma vigu.

Siis tuleb võtta nende käsi, silita pead ja pikapeale ta kõneleb. Sageli alles teisel päeval. Kõneledes pead häält kõrgendama. Nad ei kuule enam kõrgeid helisid ja ka tagapõhja hääled mõjuvad häirivalt. Samuti häälekõvendaja. Tuleb õpetada uusi liigutusi, näiteks kui ulatad riiulilt midagi, siis pane teine käsi kaelalülile kuklas. Võta abiks sein ja kepp. Hoidu kokkumast! Ära pinguta muskleid üle!

Lõhna tundmine muutub probleemiks ja suu ei tunne maitset. Tuleb eemaldada nad kasside ja koerte silitamisest, sest nad panevad pesemata käed suhu.

Mis annab veel vanale õnne?

Nad elavad suurem osa mälestustest mis veel meenuvad. Suur õnn on lapsed ja perekondlikud sugulased. Nad lülituvad, looduse poolt ettenähtud elusügisel, elust välja. Huvitav olevat ka seda tähelepanna, et eluteekonna lõpul näed selgelt, kes on sündinud optimistina ja kes on alati õnnetud. Nooresteast peale vigased on enamuses õnnelikumad.

☆

Aastal 2025 on ettenäha suur hulk perekonnata vanu. Konverentsi lõpuks oli kuulajaskond nelja suurde gruppi jaotatud, vastavalt huvialadele. Seal sündis arutelu ja igasuguste küsimuste esitamine.

Saadaoleval kirjanduselaual oli palju uut pealkirjadega, nagu „A Time to Enjoy. The Pleasure of Aging, Bedsitter jne." Veel rohkem raamatuid vanadest on kirjastamisel ja ilmumisel. Laste-aasta puhul on uus ajakiri „News Internatsionalist", mis täis paljude maade õnnetute lastе kirjutusi. Motoks oli „Häll ja noorus on määrava tähtsusega terveks eluks."

☆

Meil on ühiskondlikult päevakorral vanadele kodu ehitamine, siis huvitun 2220—2222 Lakeshore Rd. W. vanadekodu broshüürist. Asjaosalised võiks seda uut kodu enne ehitamist külastada. Voodihaigeid sinna vastu ei võeta. Silman, et kui kuu sissetulek on sul $357.23 või vähem, siis üür on kuus $71.00. Hinnaalandus võimaldatud. Ontario Housing Corporationi maja on hotelli stiilis. Hiljem oli juhus tutvuda president R. E. Goodin'iga, kes jutustas, et kõik on käepärast ja maja ees kaks bussipeatust.

E. T. T.

†

ARMAST ABIKAASAT, HEAD JA HOOLITSEVAT ISA, VANAISA JA ÄIA

FRIEDRICH KÜLM'A

sündinud 22. septembril 1893 Vihulas
surnud 7. oktoobril 1979 Torontos

mälestavad sügavas leinas

Ööd ei ole enam.

ABIKAASA ja TÜTAR perekonnaga

†

KURVASTUSEGA MÄLESTAME MEIE KESKELT LAHKUNUD ARMAST

FRIEDRICH KÜLM'A

Puhka rahus.

KUSTA ja ELLEN MERELAHT

PUHKA RAHUS KALLIS SÕBRAKENE

Dr. ANN BARRETT-SILLAPERE

surnud 28. septembril 1979 Havais

sügavas leinas

LYDIA ja RALPH VIKSTEN

ARMAST KAUAAEGSET PEREKONNA SÕPRA

ERNST R. SEIM'I

surnud 26. sept. 1979 Stokholmis

mälestab kurbuses

JULLA PAJUSTE

Armast kolleegi

Dr. ANN BARRETT'IT

mälestavad

LINDA SÄÄSK abikaasaga
MARET VILO

Head sõpra

Dr. ANN BARRETT-SILLAPERE'T

mälestavad

HELMI ja VILLU VIKSTEN
HELMI ja BENNO ALVET
K. BETLEM perekonnaga

SURMA LÄBI LAHKUNUD ARMAST ISA JA VANAISA

ALEKSANDER KLAUS'I

sündinud 21. septembril 1890 Virumaal
surnud 5. oktoobril 1979 Torontos

Mu Jeesus,
väsind olen
ja tahan hingata.

mälestavad leinas

tütred AINO, SYLVIA abikaasaga
lapselapsed ALAN, LINDA ja LEA abikaasaga

KALLIST MAMMIT

SAIMA KUMARI'T

neiuna Mände
sünd. 18. novembril 1902 Haapsalus
surn. 3. oktoobril 1979 Montrealis

vaikses leinas mälestavad

ABIKAASA
POEG
TÜTAR lastega
ÕDE Eestis LASTE ja LASTELASTEGA

Armast naabrit

ALEKSANDER KLAUS'I

mälestavad leinas

MARTA TIIDO
ANNA-LIISA RAMMUL
HELMI TAMME

Head naabrit

ALEKSANDER KLAUS'I

mälestavad Clearwater'i sõbrad

HENDRIK KUKKUR abikaasaga
EDGAR NOORMÄGI abikaasaga
JUHAN OINUS
ALICE PAOMEES
HANS PIIRSALU perekonnaga
LEO PUURITS
VALDEK RAIEND abikaasaga
KUNO TAMBRE perekonnaga
MART TEDER perekonnaga

Uinunud väsinud rändajat

VIKTOR ARUSOO'D

mälestavad kurbuses

ERNA, AUNE-REET ja ROBERT

Head sõpra

VIKTOR ARUSOO'D

mälestavad leinas

ENDEL RUBERG perekonnaga
SAMUEL MEIEL abikaasaga

Puhka rahus armas

ALEKSANDER KLAUS

EHA ja HANS LUPP

Eesti arst valvekorras

13. ja 14. oktoobril
Dr. Kasari 532-9863
20. ja 21. oktoobril
Dr. H. Tari 922-3824
27. ja 28. oktoobril
Dr. T. Sauks 461-0912

KIRIKLIKKE TEATEID

EELK TORONTO VANA-ANDRESE KOGUDUS

Vana-Andrese kirik Carltoni ja Jarvise nurgal.

Õp. Andres Taul
17 Frank Cres., Toronto M6G 3K6
Tel. 656-5248, kirikus: 923-5172

Pühapäeval, 14. oktoobril LÕIKUSTÄNUPÜHA JUMALATEENISTUS kell 4 p.l. Kohvilaud. Eeskava. Solist Tamara Norheim.

PÜHAPÄEVAKOOLI ALGUS. Pühapäevakooli tund peetakse jumalateenistusega samaaegselt. Palun tooge pühapäevakooli ealised lapsed kirikusse.

Pühapäeval, 21. oktoobril JUMALATEENISTUS kell 11 hommikul.

Eelteade.

USUPUHASTUSPÜHA JUMALATEENISTUS 28. oktoobril erakorraliselt kell 11 hommikul koos Vana-Andrese läti kogudusega. Jumalateenistus toimub eesti, läti ja inglise keeles. Mõlemate koguduste solistid.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisipäeval ja neljapäeval kl. 6—8 õ. kirikukäärkambris.

TORONTO EESTI AP.-ÕIGEUSU KOGUDUS

Praost E. Lepik. Tel. 1-519-941-4309
RR 5, Orangeville, Ontario

Pühapäeval, 14. oktoobril kell 3 p.l. KODUMAALT LAHKUMISE MÄLESTUSJUMALATEENISTUS Peetri kirikus. Lahkunute mälestamine. Teenib ja jutlustab preester E. Lepik. Laulab koguduse laulukoor G. Raagi juhatusel. Laululehed.

Jumalateenistusele järgneb ühine koosviibimine kohvilauas. Samas toimub ka naisringi uue esinaise valimine.

OTTAWA EESTI EV. LUTERI USU PAULUSE KOGUDUS

Kirik: King Edwardi ja Wilbrodi tänavate nurgal

JUMALATEENISTUS on laupäeval, 20. oktoobril kell 5 p.l. Laululehed.

MONTREALI PAULUSE EESTI EV. LUTHERI USU KOGUDUS

Kirik: 5220 Sherbrooke St. West.
Esimees Ilmar Kurrusk,
P. O. Box 914, Alexandria, Ont.
K0C 1K0, tel. 613-525-2321
Laekur H. Oja
4505 Powell Ave. Montreal, P.Q.
H4P 1E5, tel. 733-7950

KOGUDUSE 25. AASTAPÄEVA JUMALATEENISTUS on laupäeval, 20. oktoobril kell 11 hommikul. Mälestusleht.

EESTI VABAKOGUDUS TORONTOS

20 Thorncliffe Ave. Tel. 463-6223.
Jutlustaja E. Saraoja
Kirik: 562 Jones Ave. Tel. 461-2077.

Pühapäeval, 14. oktoobril kell 11 hommikul LÕIKUSTÄNUPÜHA JUMALATEENISTUS. Kõneleb jutlustaja E. Saraoja. Issanda surma mälestamine.

EESTI EV. LUTERI USU PEETRI KOGUDUS

817 Mt. Pleasant Rd.,
Toronto M4P 2L1
Kiriku telefon 483-5847
Õp. Oskar Puhm
84 Dinnick Cres., Toronto M4N 1L8
telefon 483-4103

LÕIKUSPÜHA JUMALATEENISTUS pühapäeval, 14. oktoobril kell 11 hommikul. Laulab Noortekoor Lootus Rosemarie Lindau juhatusel. Piiblitund kell 10 hommikul. Pühapäevakool kell 11 hommikul. Leericelsed kell 11 hommikul.

EVANGELISATSIOONI ÕHTU kolmapäeval, 17. oktoobril kell 7 õhtul. Teenivad koguduse õpetaja ja August Liivoja. Orelil Inga Korjus.

LEERI ALGUSE JUMALATEENISTUS pühapäeval, 21. oktoobril kell 11 hommikul. Mängib viiulisolist Karen Lenk.

USUPUHASTUSPÜHA JUMALATEENISTUS pühapäeval, 28. oktoobril kell 11 hommikul. Laulab Cantate Domino koor Charles Kipperi juhatusel.

NAISRINGI KOKKUTULEK igal kolmapäeval kell 6 õhtul.

ÕPETAJA KÕNETUNNID teisipäeviti ja neljapäeviti kl. 6—8 õhtul.

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS

Stone Church,
45 Davenport Rd.
Pastor Allan Laur
141 Clark Ave. Unit #50
Thornhill, Ontario
L3T 4P4
Tel. 889-8173

Laupäeval, 13. oktoobril kell 7 õ. PIIBLITUND.

Pühapäeval, 14. oktoobril kell 2 p.l. (muudetud aeg) JUMALATEENISTUS. Kõneleb Allan Laur. Lauluettekandeid.

Teisipäeval, 16. oktoobril kell 7 õ. PALVUS.

TORONTO EESTI S. P. ADVENTKOGUDUS

Christuskirches
804 Broadview Ave.
691-2848
Allmaaraudtee vastas põhja poole.

Laupäeval, 13. oktoobril HINGAMISPÄEVAKOOL kell 9.30 hom. Piibliklass ainel „Meie imeline Jumal". Jutlus kell 11 enne lõunat teemal „Piibel räägib astronautidest, ilmaruumi sõitudest ja hävingust maa peal". Vabakirjandust. Igaüks teretulnud.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS

883 Broadview Ave.
Jutl. Kaljo Raid.
10 Lamport Ave., Apt. 307
Toronto 5, Ont.
M4W 1S6
Tel. 961-8391

„VABADUSE KUULUTUS" RAADIOSAATED IGAL PÜHAPÄEVAL

kl. 3 p.l. WHLD 1270 kc.

Pühap., 14. okt. kell 10.15 homm. PÜHAPÄEVAKOOL. Kell 11 JUMALATEENISTUS, lauluansambel „Gloria". Kell 6 õ. tunnistavad P. Mere Argentiinast. Naistrio ja IF grupp.

JURISTID

ENN ALFRED
ADVOKAAT — NOTAR

Toronto Dominion Centre
P.O. Box 326, Room 1002
Royal Trust Tower
Toronto M5K 1K7
King—Bay
Telefon: 869-1777

24-tundi telefonivalve

Iga uus „MEIE ELU" tellija aitab kaasa sisukamale ajalehele.

R. S. KANE Ltd.
MATUSEMAJA

4812 Yonge Str.
(Sheppardi lähedal)
Willowdale
221-1159

OPTIKUD

J. RATAS
Optika- ja Kellasepäärl
247 Danforth Ave. Toronto
Telefon 465-6251

PRILLID
parimas kvaliteedis nagu Christian Dior, Rodenstock Zeiss jne.
Soft contact-lenses.

KELLAD
Omega, Tissot, Bulova, Accutron

ARSTID

Leo Kann, D.C.
CHIROPRACTOR
Tel.: 489-0562
212 Dinnick Cr.
VASTUVÕTT KOKKULEPPEL

MÜÜGID

Müüa
Vana-Andrese kiriku lähedal
ÜHE MAGAMISTOAGA KORTER
21. korral. Tel. 923-5626.

„MEIE ELU" TALITUSES TORONTO EESTI MAJAS MÜÜGIL

WINTARIO ($1.00)
THE PROVINCIAL (5.00)
LOTO CANADA ($10.00)
LOTERIIPILETID.

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA

Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.

M. Wayne Hamilton
Funeral Direktor
733 Mount Pleasant Rd.
Helistada tel. 489-8811 o 489-8002
(lõunapool Eglintoni)

Külastage „MEIE ELU" kus leiate mitmesuguseid sobivaid kinkeesemeid

958 Broadview Ave.
Toronto, Ont. M4K 2R6
Tel. 466-0951
(Eesti Majas, II korral)

EHTEASJU
SKANDINAAVIA KINKEESEMEID:
LINIKUID, SOHVAPATJU,
PLASTIK-
PÕRANDARIIDEID,
SAUNASEEPE ja TARBEID
KERAAMIKA-VAASE
HELIPLAATE
RAAMATUID (ka lastele)

„Meie Elu" üksiknumbrid on müügil:

TORONTO

POKO'S MEAT PRODUCTS ARIDES:	376 College St.
	319 Danforth Ave.
	767 Mt. Pleasant Rd.
Rooneeme pagariäris	484 Queen St. W.
Balint Book Store	246 Spadina Ave.
„Meie Elu" talituses	958 Broadview Ave.
Broadview Delicatessen	141 Danforth Ave.

THUNDER BAY

Finnish Book Store	168 S. Algoma St.

SUDBURY

Wolfe's Bookstore	133—135 Durham St. E.

„Meie Elu" hilinenud kättesaamise puhul palume allolev kupong välja lõigata ja täidetult saata „Meie Elu" aadressile.

To: Estonian Publishing Co. Toronto Ltd.
Estonian Weekly „Meie Elu"
958 Broadview Ave.
Toronto, Ont. M4K 2R6

COMPLAINT TO THE POSTMASTER GENERAL OF CANADA

We subscribe to the Estonian Weekly „Meie Elu" — „Our Life"

Subscriber's name .....

Address (please type or print) .....

..... Postal Code .....

Estonian Weekly „Meie Elu" number ....., dated on .....

..... 1979 and mailed one day earlier from Toronto, was delivered by mail to my address on ..... 1979. This is ..... days after posting.

Usually issues of the "Meie Elu" have been delivered in ..... days. Please inquire as to the cause of this delay. We would appreciate more rapid and normal postal service in the future.

Yours truly,

....
(Date of complaint) (Signature)

Mallet mälestades . . .

Kirjutan neid mälestuslikke ridu selleks, et kõik meie varalahkunud tütre sõbrad saaksid teada Malle viimaste elupäevade võitlusest ja temale osutatud armastusest ja tunnustusest.

Sa uinusid magama sellele maailmale 28. augustikuu varahommikul. Sa võitlesid kurja haigusega (näärmete vähk) neli aastat. Nende aastate kestel liikudes oma rahvuskaaslaste hulgas ja esinedes deklamatsioonidega ja ka viimase rahvusliku kõnega Võidupühal Chicago Eesti Majas ei võinud keegi arvata, et Sinu lahkumine oli nii lähedal. Sinu ilmuvust iseloomustab üks Sinu lähematest sõpradest sõnadega:

„Alles Sa olid me keskel kui hiilgav päike. Soendasid südameid, kosutasid meid oma elujõuga. Päike läks varakult looja. Kuid särav kuma kestab kaua veel mälestuses meil."

Tõesti, Sa tervitasid ja kohtlesid kõiki, vanu ja noori alati lahke, sõbraliku päiksepaistelise naeratusega. Ega muidu ei oleks üks tuntud Chicago rahvuskaaslane kirjutanud meile oma kaastundeavalduses: „Malle suutis meie kõigi elu puudutada. Kuulates ta hingestatud kõnet mõtlesin, milline uhke noor eesti ema!"

Sinu lahkumise järele leidsime Sinu kirjadekogust palju kirjutusi, millest avanes meile Sinu sügav tundemaailm. Su süda ja vaim olid tulvil täis armastust ja hingelist soojust oma vanemate, oma sünnimaakodumaa ja eesti sõduri vastu, mida Sa avaldasid juba 1974. a. trükisena väikses broshüüris, „Armastus ei iial kustu."

Sa tunnetasid oma lahkumist juba 1975. a. ühes oma kirjas, mille avastasime alles nüüd tiitelkirjaga: Tervitused lahkumisel. „Ei meist keegi tea kui aeg saab täis, justkui mahajooksnud liivakell, nii mu elutuli kustus. Mu elu siin ilmas, rännuteel olnud täiuslik, täis rõõmu, õnne, armastust, ei neid saa matta mullakamar sügav."

Sa olid tugev oma elus ja kannatuses. Sa jäid püstipäiseks ka surmas, sest oma viimasel eluõhtul Sa julgustasid veel haigevoodil oma nooremat õde viimase naeratusega, üteldes: Anne, ole tugev! Selle naeratusega Sa uinusidki vaikselt magama. Selle naeratusega Sinu palgel Sa tervitasid oma suurt leinajate sõprade peret oma viimasel asemel-puusärgis. Ja kui meie helistasime Sinule Sinu viimasel eluõhtul ja ütlesime, et lendame Chicagosse, siis Sa rahustasid meid üteldes: ärge tulge, ma lähen neljapäeval koju. Jah, Sa läksid sellesse kodusse, millest Sa olid kirjutanud: „Mu elu üürike, täis ahastust, vaeva. Siin võitlen tuule, tormi käes. Ma olen maa peal ainult rändaja. Mu õige isamaja, näe, ta on üleval hiilgava trooniga. Sest kiitke üksi Teda. Ta on kõik hästi teinud. Hoolt teie eest ta kannab, kui teda kardate. Küll saame kokku tulla, seal taevas üleval. Head ööd, nüüd lahkun ma, mind ärge leinake!"

Kallis Malle, valutava südamega mõtleme sellele, et Sa ei jõudnud sellesse kodusse, kus Sa kasvatasid oma armastatud Markuse kümneaastaseks poisiks. Sa õpetasid teda rääkima ja kirjutama meie kaunikõlalist emakeelt. Kuigi tema oleks vajanud veel ema armu ja armastust, kuid Sa jätsid temale lahkumisel pühenduse palvega: „Markus, armas väikene, kui meil tuleb lahkumine, ole poiss siis tugev, hea nagu onu, tädi, vanaisa, vanaema. Sinust tore eesti mees siis tuleb. Oma emale Sa kallis oled, kuigi minu käsi Sind ei juhi komistada Sa ei tohi Taevaisa hoiab Sind, sest siin ei ole mind!"

Lahkudes Sa ulatasid oma käe vaimus veel kõigile sõpradele jumalagajätuks: „Ja kõik kallid sõbrad, kellest ma lahkuma nüüd pidin, teist soojad mälestused mu südames, ma Taevariiki nüüd kannan. Mu suurim soov lahkudes kõigile, on armastus, — täielik ja jäädav."

Jah, kallis tütar, Sa rändasid sinnapoole kaldaid, kus ei tunta enam meie valu, muret, kannatusi ja võitlusi. Meie usume, et Sa nägid oma usu ja vaimu silmaga seda uut taevast ja maad, millest prohvet Johannes on kirjutanud: „Seal ei ole enam ööd, ja seal ei ole vaja lambivalgust ega päevavalget, sest Issand Jumal valgustab neid." Joh. Ilm. 22:5.

Selles usus ja lootuses meie elame ja tunneme, et Sa ei ole lahkunud jäädavalt meie juurest, vaid Sa elad meie kõikide südametes Sinule omase naeratava palgega ja elad meie keskel mälestustega, mida ei suuda matta „mullakamar sügav."

Oma hingepisarates hüüame Sulle Taevariiki: Kallis tütar, Malle, Sa oled mutunud surmas meile veel armsamaks ja kallimaks!

Sinule mõteldes unustamatu armastuses Sinu vanemad, õde ja vend.

Elmar ja Aino Pähn

JUHAN TORKI SUURJUUBEL

17. oktoobril tähistab endine Tartu Õpetajateseminari direktor ja Tartu ülikooli õppejõud dr. phil. Juhan Tork Torontos oma suurjuubelit, saades 90-aastaseks. Juubilar on tuntumaid kujusid eesti kooli- ja haridustegelaste peres, kes juba Eesti Vabariigi algusest peale on juhtivalt osa võtnud meie hariduselu kujunemisest, eriti uue õpetajaskonna ettevalmistamisest noorele vabariigile.

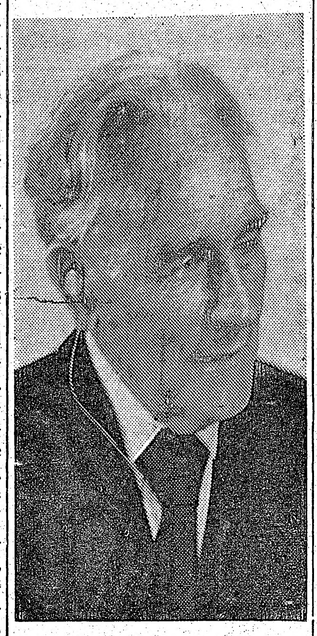

Juhan Tork sündis Tartus sinna kolinud endise Uus-Rõngu popsi pojana aastal 1889. Siin algas ta hariduskäik väga ebatavaliselt algkooli asemel linnakooliga. Selles oli süüdi kaheksa-aastase Juhani hulljulge algatusvõime. Ema saatel oli ta sissekirjutatud vastavasse algkooli, kuid koduteel möödudes linnakoolist astus ta koolisaali, kus algas parajasti venekeelne diktaat. Poisil ei olnud aimugi vene keelest, seepärast kirjutas ta diktaadi eestikeelsete tähtedega. Kui aga hiljem seda puudust parandasid hiilgavad teadmised rehkenduses ja piibliloos, võeti Juhan linnakooli õpilaseks, kuigi ta peale vene keele tähestiku tundmata polnud esitanud ka vastavat sooviavaldust. Peale linnakooli lõpetamist (1905) astus ta Valga linnakooli juures töötavale ühe aastasele pedagoogilisele kursusele, et pühenduda algkooliõpetaja kutsele. Sellele järgnes küpsuseksami sooritamine eksternina (1910), mis avas talle ülikooli uksed. Nelja aasta jooksul õppis ta kodulinna ülikoolis ajalugu ja lõpetas oma õpingud cand.hist. kraadiga aastal 1914, kusjuures kandidaaditööna arvestati 1911. a. kirjutatud auhinnatöö: „Uuemad voolud vene pedagoogikas." Hiljem täiendas ta end psühholoogia ja pedagoogika aladel Saksamaal Leipzigis ja Hamburgis, Tamburgis tuntud differentsiaalpsühhologi William Sterni juures.

Dr.phil. teadusliku kraadi omandas juubilar Tartus a. 1939 väitekirjaga „Eesti laste intelligents". Esitatud väitekiri oli esimeseks ja ainsaks põhjalikuks uurimuseks intelligentsitestide alal Eestis, haarates küsimust nii psühholoogiliselt, pedagoogiliselt kui ka sotsioloogiliselt seisukohalt ja võttes kokku määratu suure — üle 150 000-leheküljelise — algmaterjali testide näol, mida autor oli kogunud ja läbi töötanud üle kümne aasta. Torki uurimus on tähtsamaid nurgakive eesti rahvusliku psühholoogia alal.

Tegeliku õpetaja ametiga alustas Juhan Tork algkooliõpetajana Tartus aastal 1909, millest möödub käesoleval aastal 70 aastat. Seega on tal põhjust tähistada ühtlasi ka oma 70-aastast õpetajategevust. Hiljem oli ta keskkooliõpetajaks mitmes kohas, juhatas lühemat aega (1918—1919) Eesti Noorsoo Kasvatusseltsi tütarlastegümnaasiumi ja alates 1919 tegutses paljude aastate jooksul Tartu õpetajateseminari direktori vastutusrikkal kohal, kujundades Eesti iseseisvusaegse eestikeelse seminari eeskujulikuks noorte rahvavalgustajate taimelavaks. Aastail 1932—41 tegutses ta Tartus 15. algkooli juhataja.

Kui aastal 1925 Tartu ülikooli pedagoogika professuur pärast Peeter Põllu ootamatut surma jäi vakantseks, kutsuti Juhan Tork õppeülesande täitjaks. Ühtlasi juhatas ta ka didaktilis-metoodilise seminari pedagoogika haru, millest on ka allakirjutanu osa võtnud. Aastail 1942—44 täitis Juhan Tork ainsa pedagoogika õppejõuna kõike pedagoogiliste ainetega seotud õpetuslikke ülesandeid, olles seega teiste sõnadega tegelikult professori kohuste täitja. Samal ajal jätkus tal veel jõudu töötada Tartu ülikooli psühholoogia ja psühhotehnika instituudis teadusliku kaastöölisena. Siin oli ta ülesandeks uurida küsimust „Eesti laste vähese sündivuse psühholoogilistest põhjustest". Juba oli kogutud 15 000 ankeetlehte, kui poliitilised sündmused ootamatult katkestasid uurimuse jätkamise.

Juhan Torki rohkearvulistest ning mitmekülgsetest huviharrastusist on esikohal huvi raamatute ja lugemise vastu. Juba 12-aastasena omas ta 300-köitelise eestikeelse raamatukogu, kusjuures kõik köitetööd olid sooritatud isiklikult. Bibliomaanina (ta nimetab ennast ise „raamatuhaigena") kogus ta psühholoogilise ja pedagoogilise sisuga raamatuid, milliste köidete arv ulatus 7000-ni, olles seega suurimaid vastavate alade eraraamatukogusid üle Eesti. Hiljem on juubilar ise kirjutanud lugemise ja raamatute kohta, muuhulgas „Lugemise õpetamisest" 1923, „Pilk kooliraamatute minevikku" (teoses „Raamatu osa Eesti arengus" 1935) ja „Eesti pedagoogilise kirjanduse arengust" (Eesti Kool" 1939).

Teise tüskli Juhan Torki kirjutistest moodustab hariduse ja eriti seminari probleemistik. Siin võib näitena nimetada „Kilde meie rahvusliku hariduse problemaatikast" 1935, „Seminaride kaitseks" 1925, „Tartu I Õpetajate Seminar (saksa õppekeelega)" ja „Tartu seminar iseseisvuse päevil" (mõlemad teoses „Tartu Õpetajate Seminar 1828—1928", 1929).

Lisaks eelmistele on Juhan Tork koostanud „Matemaatika teste" (1935—1938; koos J. Kallakuga), avaldanud rohkearvulisi artikleid ja kirjutisi ajakirjades „Kasvatus", „Eesti Kool", „Kevadik" ja mujal, toimetanud „Kooliõpetaja kalender-käsiraamat", R. Vipperi õpperaamatu tõlke „Uus aeg" (1920—21) ja P. Põllu töö „Uldine kasvatusõpetus" (1932).

Juhan Tork on leidnud aega õpetada pedagoogilisi aineid Tartu Naisühingu käsitöökoolis, Tartu Naisseltsi majapidamiskoolis, kunstikool „Pallases" ja õdedekoolis. Lisaks sellele olnud pedagoogiliselt tegev lektorina õpetajate suvekursustel, kongressidel, õpetajate ja koolinõunike päevadel.

Aktiivse ühiskonna liikmena on juubilar juhtivalt osa võtnud paljudest organisatsioonidest. Näiteks on ta osa võtnud Eesti Õpetajate Liidu tegevusest juhatusliikmena, töötanud aktiivselt kaasa Tartu Õpetajate Seltsis abijuhatajana. Vabahariduse alal on Tork tegutsenud Tartu Eesti Evangeeliumi Noortemeeste Seltsis (osa aega esimehena ja on selle järglase Tartu Eesti Noorsoo Seltsi auliige a-st 1939), Eesti Karskusseltside Keskkomitees, Eesti Noorsoo Karskusliidus esimehena. Ta karskuskõnede arv üksi ulatub sajani. Lühemat aega on ta olnud juhataja Rakvere Rahvaülikoolis ja toimetuse liige „Postimehes".

Kodumaa okupeerimine võõra võimu poolt paiskas Juhan Torki Saksamaale ja sealt edasi Uus-Meremaale. Olevikus veedab ta oma elu sügispäevi Torontos Kanadas. Ka paguluses on juubilar jäänud truuks oma kutsumusele ja oma elu eesmärkidele — olla oma rahva teenistuses. Saksamaal juhatas ta Hanau põgenikelaagris Eesti gümnaasiumi, olles samal ajal õppejõuks Balti ülikoolis. Uus-Meremaal Aucklandis kujunes ta elu sisuks kommunismi vastane võitlus. Selle juhtivaks organisatsiooniks oli „New Zealand Baltic Club", mille eestipoolseks presidendiks oli Juhan Tork 16 aastat. Aastal 1965 valiti ta selle organisatsiooni auliikmeks.

Halli pagulaspõlve ahistavat üksindust on leevendanud juubilari lähem rõõmude-murede jagaja abikaasa Maria, kes on truult sammunud ta kõrval juba 65 aastat. Pea kohale kogunenud murepilvi on juubilar osanud hajutada vaba eesti lauluga. Ja vaatamata kõigile kaotustele on Juhan Tork tänulik, et „mul on jäänud mu Jumal, kes ei ole lasknud kustuda kohusetundel võidelda oma rahva ja kodumaa parema ja puhtama tuleviku nimel."

Südamlik käesurve õnnitluseks ja tänuks tehtu eest auväärsele idealistile tema suurjuubeli puhul, kelle elu motoks on kujunenud: „Non sibi soli homo natus est, sed, patriae et suis" (Inimene ei ole sündinud ainult iseendale, vaid oma kodumaale ja oma rahvale).

Teodor Künnapas

TIINA MITT

sündis 4. juulil 1956 a. Torontos. Lõpetas 1975 a. juunis St. Clement's tütarlaste eragümnaasiumi Torontos. Sama aasta kevadel lõpetas Toronto Kuningliku Konservatooriumi A.R.C.T. diplomiga. Sama aasta sügisel jätkas õpinguid Toronto Ülikooli Muusikafakulteedis kontsertpianistide klassis, mille lõpetas k.a. kevadel (Bachelor of Music-honours) kraadiga. Jätkab õpinguid Western Ülikoolis, Magistri kraadi saavutamiseks kontsertpianistina. Akadeemiliselt kuulub Korp! Fidentia'sse.

Astronoom Leonard Kuhi sai tunnustava auhinna

BERKELEY — UC-Berkeley ülikooli astronoomia professor ja loodusteaduskonna dekaan dr. Leonard V. Kuhi sai Lääne-Saksamaalt Alexander von Humboldti fondi auhinna. Neid antakse alates 1972 a. Lääne-Saksa valitsuse poolt asutatud fondist silmapaistvatele Ameerika teadlaste austamiseks ja selleks, et edutada saksa ja ameerika uurijate ja uurimisinstituutide vahelist ideede vahetamist.

Ta kavatseb umbes 38.000 dollari suuruse auhinna-stipendiumi kasutada tuleval aastal Heidelbergis stallaarastronoomilisteks ja uute tähtede uurimiseks.

Prof. Leonard Vello Kuhi on 43 aastane. Ta sündis St. Catharines, Ontarios. Isa Juhan, kes surnud, ja ema Siina on pärit Saaremaalt Leisi vallast.

Leonard Kuhi sai keskhariduse St. Catharines'is, lõpetas Toronto ülikooli ja sai Ph.D. teadusliku kraadi UC-Berkeley's. 1965. a. alustas õppejõuna samas ülikoolis. Külalisprofessorina on ta olnud Prantsusmaal ja Saksamaal. Praegu „Astronomical Society of the Pacific" president.

Sõnumid ja teated palume toimetusele anda HILJEMALT REEDEL, et kindlustada nende ilmumine järgmise nädala lehes.

KUHU MINNA?

☆ Reedel, 12., 13. ja 14. oktoobril Eric Pehapi tööde näitus Eesti Majas.

☆ Laup., 13. okt. St. Catharines'i Eesti Seltsi Sügispidu Folk Arts Multicultural Centre'is, 185 Bunting Rd. algusega kl. 8 õ.

☆ Laup., 13. okt „The Scandinavian-Canadian Club of Toronto" Rahvusvaheline õhtu Eesti Majas algusega kl. 8 õ.

☆ Neljap., 18. okt. EAK puhkekodu ehitamise informatsiooni-koosolek Eesti Majas algusega kl. 5 õ.

☆ Reedel, 19. okt. Akadeemilise Kodu Mardipidu Tartu College'is.

☆ Laup., 20. okt. Toronto Eesti Seltsi 30. aastapäeva pidu Eesti Majas algusega kl. 7 õ.

☆ Pühap., 21. okt. kuni 28. okt. EKKT XXIV aastanäitus Peetri kirikus näitustesaalis.

☆ Reedel, 26. okt. Eestlaste Kesknõukogu Kanadas Tuluõhtu Eesti Majas algusega kl. 8 õ.

☆ Laup., 27. okt. ja 28. okt. Kai Kääridi kunstinäitus Eesti Majas.

☆ Pühap., 28. okt. Eesti Invaliide Toetava Naisringi moenäitus Eesti majas algusega kl. 3 p.l.

☆ Laup., 3. nov. Toronto Eesti Meeskoori Ball Holiday Inn'is algusega kl. 7 õ.

☆ Pühap., 4. nov. mulkide koosviibimine Tartu College'is algusega kl. 3 p.l.

☆ Laup., 10. novembril Skaudisõprade Seltsi Sügispidu Eesti Majas algusega kl. 7.30 õ.

☆ Laup., 17. novembril Hiidlaste Seltsi Mardipidu Tartu College'is algusega kl. 7 õ.

Ilmar Arens:

NOORUSE ALLIKAD

Radoon tervendab — „radooni tütred" lõhuvad

Ühes Stokholmi lõuna-linnaosade ajalehes ilmus teade, et otsitakse taga n.n. „radoon-maju"! Tyresös teostatavat parajasti kiirgumismõõtmisi. Vastava instrumendiga auto sõitvat tänavail ringi, otsides sinisest kergbetoonist ehitusi radoon-gaasi leidmiseks, mis „voolavat" kortereisse. Varem olevat taolisi uurimusi teostatud juba Uppsalas ning Luleås. Mõnedel juhtudel tulevat uurimisi teostada otse maja ääres ning üürnikud võivat selleks ise kaasa aidata, kraapides maja seinu. Selleks et avastada, kas need eiole vahest valge asemel tumesinist värvi! Viimasel juhul olevat tegemist radoon-gaasi lagunemisproduktide, n.n. „radooni tütardega", millised levinevat tolmuna ning tungivat „laastates" kopsudesse ja mujale. Õige ventilatsioon olevat siin hädatarvilik, et kortereist välja õhutada liigset radooni sisaldavust. Täpsemate kaitsevahenditega tolle „soovimatu külalise" radooni vastu tuldavat hiljem. Hiljemgi on „radooni-surmahädaoht" Rootsi ajakirjanduses mitmes seoses üles puhutud. Kas hirmul on suured silmad?

MILLES SIIS ABI?

— Seni oleme radoonist kuulnud vaid head: vanemas kirjanduses nimetati teda „radooni-emanatsiooniks" ning emanatsioon tähendab ju „materiaalse ja vaimse maailma väljavoolamist muutmatust jumalikust algest". Teatmeteoseist võime sellele lisaks lugeda, et radoon on radioaktiivne põhielement ning kuulub n.n. „õilisgaaside" hulka, eesti keeles on ta „inertsgaas". Sellele vastavalt teame ka, et radooni saadakse kunstlikult raadiumisooladest ning kasutatakse mitmete haiguste, esijoones ainevahetuse ja närvihaiguste, ka reuma ja ishiase raviks. Kuidas siis taoline „õilisgaas" on muutumas „kahjuriks" ning inimorganismi lammutajaks? Selgub, et tõsiküll, vähemalt teoreetiliselt leidub taoline võimalus. Nimelt võib õhus moodustuda vähesel määral radoon-gaasi raadiumisotoopide lahustumise läbi. Neist pikima elueaga radoon-isotoop Rn-222 võivat aga põhjustada radioaktiivse kontaminering'u — nakatumise, kuna ta levinevat kiiresti ning kutsuvat esile lagunemisprodukte nagu blyisotoop Pb-210, elueaga 22 aastat, see olevat aga „kiiristav" (ioniseeriva kiirgusega). Sellele lisaks võivat õhus tekkida veel polooniumi-isotoop Po-210, elueaga 140 päeva ning alfa-kiiristav.

NOORUSALLIKAS

Kuid ei ole põhjust paanikasse sattumiseks. Radooni kasutamine ravivahendina kestab edasi ning on rajatud teaduslikult läbiuuritud meetoditele. Näiteks esineb radooni-gaasi esiletulekut maapinnas leiduvate mineraali- eriti uraani-lademete tõttu kahes Austria kuurordis Bad-Gastein'is ja Warmbad-Villach'is. Mõlemad need on paljudele vanema ja keskmise põlvkonna eestlasile tuntud nende sageli iga-aastaseist tervisravi otsimise käikudelt. Oli nende ridade kirjutajalgi võimalus kaheksa päeva vältel Warmbad-Villach'is ringi ujuda radooni väljavoolu-avale rajatud basseinis ning innukalt kopsudesse ahmida seda „õilisgaasi", siis veel teadmata olles „radooni-tütarde" kahjuritegevusest Tyresös. Aga koos mineraalveega kalju alt hoovav radoon haihtub ravivannis ka kiiresti ning nahal ja organeil tekkib temaga vaid väga lühiajaline kokkupuude. Kuid just sellel haihtuva radoongaasi õrnal puudutusel olevat sealsete ravilaarstide arvates inimorganismile mitteüksi tervendav vaid otsekui noorendav mõju, ta elustavat uuesti „vananevat südat" ning teisi organeid. Seetõttu kutsuti Villachi 4—5 suuremat radooni-allikat juba antiikajal „nooruse allikaiks" — „Jugendbrunnen". Neist üks — „Maibachl" — on oma nime saanud radoonvee hoovumisest peamiselt vaid maikuul. Vastavas kaunis porises lohus on suplemine tasuta kõigile ning isiklikul külastusel oli sadu turiste kõigist Põhja-Euroopa maadest seal tunglemas ning allikaavasse sissepääsu ootamas. Eks olnud see siin „originaalseim" radooni väljapurse koos umb. +28—32°C vanniveega. Mudase põhja ja räpase ümbruse tõttu tuli isiklikult loobuda suplemislõbust „Maibachl'is" ning leppida sama tugevuse ja soojusega sisebasseiniga.

JUBA ROOMA AJAST

Villachi kuumad allikad olid tuttavad ja kasutusel usaldusväärsete uurimuste kohaselt (Õuenõunik, prof. Franz Kahler: „Die Thermen von Warmbad-Villach" jt.) juba enne roomaaega, illüüride-venetide ja keltide juures. Eks tõenda seda m.h. „Vibes'e" — kuumade allikate kaitsejumalanna büstileid ning muud keraamikaleiud otse allikate lähedalt. Asus ju siin ka „Virunum" — keltide esimese kuningriigi Austria aladel Noricumi pealinn juba 3. sajandi lõpust e.Kr. sünd. kuni alistamiseni roomlaste poolt aastal 15 p.Kr. s. Rooma ajal tõusis nende kuumade allikate osatähtsus veelgi ning otse nende juurde rajati kuni tänaseni püsinud „Rooma tee" (Römerweg"), kivist alusel rattaröödastega läbi kaljude ja üle madalikkude — otse sihiga Rooma. Keltide kääbusubade, kaerte ja hirstiterade leiud on aga vanimad põllukultuuri tunnused Ida-Alpi alal. Siinsed tervisvee-allikad kandsid siis ja hilisemal rooma-ajal soola-allikate — „fontes salinarum" — nime.

Radooni nimetavad Austria teadlased „flüchtiger Mineralgeist" — „haihtuv (põgenev) mineraalvaim" ning arvestavad, et kõigi siinsete kuumaveeallikate varal saaks supelbasseinidesse juhtimise asemel kütta ja varustada umb. 50 000 elanikuga linna. Radoon-mineraalvett kasutatakse nimelt Warbad-Villach'i ravisasutuses pudeleisse villituna ka tervisjoogiks. Seega: hea ja tervendava radooni „skål" hädaohtlikele ja halbadele „radooni-tütardele" Tyresö's. Arvukad karkudel komberdavad pool-halvatud reuma- ja ishiase-haiged siinsete kuumallikate läheduses nii suvel kui talvel — need on parimaks tõendiks ja soovituseks haihtuva radoongaasi põgusale, tõeliselt tervendavale silitusele.

NALJAD

„Seda vana risuhunnikut ei saa enam autoks nimetada," ütleb politseinik närvilisele autojuhile.

„Teil on tuline õigus, härra komissar. Seepärast pole mul ka veel juhiluba."

☆

Linnapea kandidaat saab valimistel ainult kolm häält. Kodus hurjutab naine:

„Sa igavene näru! Ütle mulle kohe, kes see teine naine on, kes sulle häält andis."

☆

Kiri ühe kõrtsi seinal Pariisis:

„Mehe elus on kaks otsustavat momenti: 14-aastaselt häälemurdmine ja 40-aastaselt abielurikkumine."

☆

Külaline sööb restoranis karbonaadi ning küsib kelnerilt:

„Kas ma võin selle kondi koerale anda?"

„Ärge tehke seda," vastab kelner. „Meie peremehe koer valib oma toidu kaardilt ise välja."

☆

Tuhvlialune tuleb oma naise juurde taevas. Ta vabandab:

„Ära ole mulle kuri, kallim, et nii hilja tulin. Arst pidas mind liiga kaua kinni."

☆

Proua Kutsikas näitab sõbratarile pilti, millel ema lapsega süles.

„Nii nägin ma kakskümmend viis aastat tagasi välja," ütleb ta.

„Aga kes on see laps su süles?" salvab sõbratar.

☆

„Mis on hiir?"

„Ta on elevant, kes läbi teinud kõik sotsialistliku plaanimajanduse arengastmed."

☆

Suure elupõletaja matus. Lesk nuuksub:

„Üks trööst on mulle siiski jäänud. Ma tean nüüd vähemalt, kus ta öösel on."

Kõikideks kindlustusteks

H. LATER & CO. LTD.

„Insurance"

1482 Bathurst St., Toronto, M5P 3H1

Tel.: 653-7815 ja 653-7816

Eesti Sihtkapital Kanadas

Annetused ja testamendi-pärandused on tulumaksuvabad.

Annetaja soovid täidetakse.

EESTI MAJA, 958 Broadview Ave. Toronto, Ont. M4K 2R6